

14 Temmuz 1789 / Büyük devrimin yıldönümü...

1789 yazında orta sınıf meclisini destekleyen halk hareketleri, ilk kez, alt sınıfları kendi sefil kaderlerine meydan okumaya sevk etti. Azınlığın zenginliğinin ve

çoğunluğun yoksulluğunun aynı madalyonun iki yüzü olduğunu görmeye başladılar. Başlangıçta zenginliği aristokraziyle özdeşleştiriyorlardı. Ama çok geçmeden

dikkatlerini aristokraziyi taklit edenlere ya da 'mültezim' olarak zenginleşenlere, toprak sahiplerine, spekülörlere yönelttiler.

S.12

Sosyalist
Siyasal Gazete

Sayı: 2021 Özel / 26
9 Temmuz 2021

Kızıl Bayrak

www.kizilbayrak52.net

Toplumsal çürümenin panzehri sınıf mücadelesidir!

3

Kazanmak için fili-meşru mücadele!

Dinci-faşist koalisyonun, iktidarını korumak için provokasyon dahil her türlü kirlü yola başvurabileceği açığa çıkmış bulunuyor. Ancak...

4

Kadınlar fesh kararını reddetti!

İstanbul Sözleşmesi'nin fesh kararı 1 Temmuz'da yürürlüğe girdi. Kararın duyurulduğu 20 Mart'tan itibaren kadınlar sokakları terk etmedi.

7

Kriz ve pandeminin gölgesinde MESS Grup TİS'leri

Ölçüt, MESS nezdinde sermayedarların ne kadar verebileceği değil, metal işçisinin yakıcı sorunları ve temel ihtiyaçları olmalıdır.

Avrupa'da polis devletine geçiş hazırlığı

s.17

"Yatılı Kilise Okulları": Yaşamları çalınan çocuklar...

s.20

Toplumsal çürümenin panzehri sınıf mücadelesidir!

Kendi kitle tabanı dışındaki geniş kesimler nezdinde hiçbir inandırıcılığı kalmayan, yaygın nefret ögesine dönüşen Erdoğan-AKP iktidarı, yürüttüğü siyasette iki temel araç ve yöntemi bol keseden kullanıyor. İlki, korku atmosferini beslemek, ikincisi de en kaba biçimde yalanlar savurmaktır. Halihazırda bunlar dışında işine yarayan bir şey de yok elinde. Korku atmosferi milis haline getirilen kolluk güçlerinin, yargının, hapishanelerin, mafyatik çetelerin kullanımına dayanıyor. Sahadaki bu kuvvetler faşist baskı ve zorbalık düzenini gündelik olarak besliyorlar. Diğer yandan buna tek adamın elinde toplanan yandaş medya kuvvetleri, sosyal medyada yuvalanmış troller ordusu, tarikat-cemaat vb. olarak kümelenmiş gericilik yuvaları, artı dinsel gericilik ve şovenizmle zehirlenmiş sıradan insanların aktif katılımıyla “mahalle baskısı” olarak tabir edilen bir dayatmalar bütününü eşlik ediyor. Korku atmosferi bu sayede yayılıp sürekli kılınıyor.

İkinci temel araç ya da yöntem olarak en dipsiz yalanların kullanımı da tümüyle kanıksanır hale gelmiş bulunuyor. Türkiye çoktandır en kaba yalanları arsızca savuran bir iktidar tarafından yönetiliyor. Elbette normalde de burjuva siyaseti, bin bir çeşit tülle örtülmüş ve inceltmiş yalanları kullanarak toplumsal rıza üretme sanatıdır. Fakat herhalde yakın tarihin hiçbir kesitinde akıl almaz kaba yalanların siyaset adı altında bu denli kolayca söylendiği bir dönem yaşanmamıştır. AKP-MHP iktidarının temsilcileri adeta yalan savurma rekorları kırıyorlar. Tabii ki bu konuda hiç kimse AKP şefinin eline su dökemiyor. Tayyip Erdoğan toplumun gözünün içine baka baka ayaküstü kırk yalanın belini büküyor. Örneğin son haftalarda diline doladığı aşı bahsi açıldığında, “en gelişmiş ülkelerde bile” korona aşısının parayla yapıldığını söyleyebiliyor. Üstelik bu kuyruklu yalanı farklı konuşmalarında ve fiyat vererek tekrarlayabiliyor.

AKP şefinin hayretler içinde bırakan son büyük yalanının mekânı Diyarbakır oldu. Uzun zaman sonra gittiği Diyarbakır’da yaptığı mitingde, “çözüm süreci”ni kendilerinin değil HDP’nin bitirdiğini gayet rahat bir şekilde dile getirebildi. Sanki Kürt halkını ve hareketini oyalamak

çin gündeme getirilen “çözüm süreci”nin, 7 Haziran 2015 seçimlerindeki kısmi hezimet üzerine, kendisinin yeniden seçim hesabıyla bir anda sona erdirildiği, Kürt halkına karşı acımasız bir kirli savaşı tırmandırdığı; Sur’u, Cizre’yi, Nusaybin’i yerle bir ettiği, insanları bodrumlarda diri diri yaktığı unutulup gitmiş gibi...

Dış politikadaki iflaslar, omurgasızlıklar, çöküşler yine akıllara durgunluk veren yalanlarla örtülüyor. Emperyalistlerle ilişkiler, Suriye, Libya, Afganistan, Ukrayna, Kafkaslar vd. savaş bölgelerinde icra edilen kirli işler söz konusu olduğunda, hep dinsel gericilik ve şovenizmle soslanmış yalanlar devreye giriyor.

Hemen her alanda olduğu gibi ekonomide de çarklar yalanlar üzerinden dönüyor. Temel ekonomik göstergeler, üstelik tüm güvenilirliğini yitirmiş TÜİK verilerine göre bile felaket tablosu sunuyor. Pandemiyle geçen 2020’de yüzde 1,8’lik büyümenin ardından, 2021’in ilk çeyreğinde yüzde 7’lik büyümeden söz ediliyor fakat ne üretimde ne de istihdamda artış var. Tümüyle borca dayalı bu “büyüme” sayesinde, başta yandaşlar olmak üzere en zenginler servetlerini katlarken, işçi ve emekçiler açlık ve yoksulluğun pençesinde kıvrılıyorlar. İşsizlik ve enflasyon almış başını gidiyor. TÜİK’in Haziran 2021 verilerine göre yıllık enflasyon yüzde 17,53’le rekor kırıyor, ki bağımsız araştırmacılar ve sendikalar gerçek enflasyonun bunun iki katı olduğunu kanıtlıyorlar. Geniş tanımlı işsizlik kategorisi hesabıyla sayısı 10 milyonu bulan işsizler ordusu durmaksızın büyüyor ve bunun önemli bir bölümünü genç işsizler oluşturuyor. Son paylaşılan bilgilere göre, her on gençten dördü işsizlik girdabında yaşam mücadelesi veriyor. Fakat Erdoğan ve aveneleri hala da “uyguladığımız güçlü ekonomi politikası sayesinde” deyip, ekonomi çarklarının neredeyse hasarsız olduğundan dem vurabiliyorlar. Yeri geliyor “Kuru ekmek buluyorsa aç insan yok” diyorlar, yeri geliyor “askıda ekmek”, patates, soğan, makarna dağıtımı biçimindeki sadakalarla yoksulluğu bitirdiklerini söylüyorlar.

AKP-Erdoğan iktidarının en kaba yalanları bu denli gönlü rahat biçimde savurması, büyük ölçüde zehirleyerek alıklaştırdığı kültürel ve moral değerle-

rini yıkıma uğratarak çürüttüğü bir kitle tabanı yaratmış olmaya duyulan güven-den geliyor. Şayet böylesine yozlaştırıp düşürdüğü bir kesim olmasa, kendisini “dünya lideri” sayan bir burjuva siyasetçinin bu kadar kuyruklu yalan söyleyebilmesi mümkün olmazdı. Yazık ki ülkemizde, azımsanmayacak bir kesimini işçi ve emekçilerin oluşturduğu böyle bir kitle yaratıldı. Komşu ülkelere yönelik saldırı-ganlıklar, “çözüm süreci” aldatmacası, Gezi direnişinin vahşice bastırılması, 17-25 Aralık, 7 Haziran-1 Kasım 2015 süreci, 15 Temmuz darbe girişimi ve AKP’nin OHAL darbesi gibi dönemeçlerde çürütme dozu arttırılan bir taban bu. AKP şefi gerisine bakmıyor. Toplumun, kültürel düzeyi görece ileri, çürümeye ve kokuşmaya direnen öteki kesiminin kendisinden nefret ediyor olmasını umursamıyor. Biliyor ki hangi yalanı söylerse söylesin, kendisine inanan bir kitle var bu ülkede.

Yalan ve takiye en başından itibaren Erdoğan ve AKP’nin en işlevsel yönetme aracı olageldi elbette. Hükümet olarak işbaşına geldikten sonraki yıllarda gerçek iktidarlaşmanın merdivenlerini bu silah kullanma mahareti sayesinde tırmanabildi. Pişkin yalanlarla yönetme ustalığına yönelik ilk gerçek darbeyi 2013 Haziran direnişi üzerinden yedi. Fakat bu onu yolundan alıkoymadı. Yalanlar giderek daha açık ve kaba bir hale büründü. Arsızlıkta her türlü sınır aşıldı. Zira toplumu dikey bölünmeyle kutuplaştırmış, kendi destekçilerini din istismarı ve şovenizm zehiriyle avucunun içine almıştı artık.

Söz konusu kitlenin maruz kaldığı zehirlenme veya kirlenmenin boyutunu idrak etmek için, bu cenahın bir mensubu olan Sedat Peker’in ifşaatlarına bakmak yeterlidir. Erdoğan ve avenelerinin tepeden tırnağa mafyalaştıkları, silah, uyuşturucu ve insan kaçakçılığı, “mala çökme”, yağma ve talan dahil her türlü kirli suç işledikleri gerçeği belge ve delilleriyle ifşa ediliyor ama bu kitleden dişe dokunur bir itiraz yansımıyor. Güya din-iman-vatan, “yerli ve milli” değerler vb. uğruna her şey yapmaya hazır olanlar, bu “ulvi değerler”i dillerinden düşürmeyerek her türlü pisliği yapan, burjuvazinin “kutsal devletini ve düzenini” tam bir batağa çeviren yöneticilerinin arka-

sında durmaya devam ediyorlar. Kendi saflarından birinin sınırlı açıklamalarıyla ortalığa saçılan irin ve pislik karşısında kılları dahi kıpırdamıyor.

Şayet işçi sınıfı ve emekçiler içinde Erdoğanlar’ın alıklaştırdığı bu kitlenin küçümsemeyecek bir damarı uzanmasaydı, yalana ve zorbalığa dayalı gericiliğin karanlığı neredeyse yirmi yıldır ayakta tutulamazdı. Buna ne pespaye Türk burjuvazisinin ne de emperyalistlerin gücü yeterdi. Tepeden tabana sendikal bürokrasi şebekesi ve temel fabrikalardaki AKP kadrolaşması, sınıf saflarındaki çürümenin sosyal tabanını oluşturuyor. Bunun üzerinden kurulan denetim sayesinde toprakta, madenlerde, fabrikalarda, ulaşım, iletişim, hizmette çarkların sorunsuz dönmesi sağlanabiliyor. Son yirmi yıldır sınıf cephesinde örgütlenme ve mücadele eğilimi, mevzi eylemler ve direnişler hiç eksik olmadığı halde, yine o çürütülmüş damarın marifetiyle işçi sınıfı toplumsal mücadele eksenini tutacak genel bir hareketlenmeden uzak tutuldu. İşçi sınıfı ve emekçiler cephesinde söz konusu çürümeyi ve kirlenmeyi giderecek bir hesaplaşmayı da içeren bir mücadeleye geliştirilmedikçe, isimler değişse bile AKP-Erdoğan düzeni ayakta kalmayı sürdürecektir.

Emekten yana mücadele iddiasında olan ilerici, sol, devrimci özneler payına yirmi yıllık süreçten çıkarılacak en önemli ders budur. Bu aynı zamanda işçi sınıfı ve emekçi kitleleri, Kürt halkını, gençleri ve kadınları sandık hayallerine gömmenin, seçimlere endekslemenin, dolayısıyla fiili-meşru ve militan mücadeleden, sokaktan, grevden, direnişten uzak tutmanın ne denli tehlikeli olduğunu her defasında doğrulayan bir derstir. Dinci-faşist zorbalığı püskürtmek ve yalanlarıyla başa çıkmak için bunun bir an olsun unutulmaması gerekmektedir. Ve her yanından irin ve lağım akan din istismarcısı faşist iktidarın toplumsal ölçekte yarattığı çürüme ve kokuşmayla birlikte hak ettiği foseptiğe kapatılmasının yolu, dün olduğu gibi bugün de ısrarla sınıfa gitmekten, işçi bölüklerinin eylemlerinde arınmasını sağlamaktan, devrimci bir sınıf hareketi geliştirme çabasını yoğunlaştırmaktan geçmektedir.

Kazanmak için fiili-meşru mücadele!

Toplumsal meşruiyetini yitiren her gerici rejim gibi AKP-MHP koalisyonu da şiddetin her biçimini kullanarak ömrünü uzatmaya çalışıyor. Bu durum yeni de değil. 7 Haziran 2015 seçimlerinde AKP'nin hezimete uğraması, Haziran Direnişi'nin yarattığı travmaya seçim hezimetinin eklenmesiyle rejim zıvanadan çıkmaya başlamış, kaba şiddete dayanarak ve kaos ortamı yaratarak ömrünü uzatmaya çalışmıştı.

İŞİD katliamları ve "hendek savaşları" sayesinde 1 Kasım 2015 seçimlerinde oyunu artıran AKP, faşist partiyle ittifak yaparak yoluna devam etti. Ancak dinci-faşist koalisyon toplumsal meşruiyet kazanamadı. Baskı, terör, zorbalık, linç kampanyaları, seçim hileleri, mafyatik yöntemler, topluma yalanlarını boca eden besleme medya ordusu vb. ile ayakta durdu. Sedat Peker'in ifşaatları ise saray rejiminin tam bir "çete-mafya koalisyonu" olduğunu gözler önüne serdi. Zorbalık sadece ilerici-devrimci güçlere, Kürt halkı ve hareketine, muhalif gazetecilere değil, muhalefetteki düzen partilerine karşı da yöneldi. Devlet şiddetinin yanısıra dinci-faşist çetelerin tasmaları da sık sık çözülüyor.

KİTLELERİ PASİFİZE ETME SEFERBERLİĞİ

Derin bir suç batağına batan iktidarın en büyük korkusu merkezinde işçi sınıfı ile emekçilerin bulunacağı bir kitle hareketinin gelişmesidir. Erdoğan'ın hala Haziran Direnişi'ne saldırması, kitle hareketinden duyulan korkunun derinliği hakkında fikir veriyor. Bundan dolayı basit hak arama eylemleri bile polisin azgın saldırganlığına maruz kalıyor.

Sorunları her geçen gün daha da ağırlaştıran iktidarın kitle hareketinden korkması doğaldır. Zira ekonomik krizin derinleşmesi, pandemi felaketi, çürüyen düzen-çeteleşen devlet gerçeği ve bunların ürünü olan işsizlik, yoksulluk, sefalet gibi sorunların derinleşmesi, kitle hareketinin patlak vermesinin koşullarını olgunlaştırıyor. Saraylarda sefahat sürenler bunun farkındalar. Bu korkuyla zorbalığı tırmandırıyor, "sokaklara çıkana ezeriz" tehdidiyle emekçi kitlelerin biriken öfkesinin sokaklara taşmasını engellemeye çalışıyorlar.

Dinci-faşist rejimin pervasızlığını

burjuva muhalefet partilerinin korkaklığı tamamlıyor. Her şeyi ne zaman olacağı, nasıl olacağı, hatta kimilerine göre olup-olmayacağı belli olmayan seçimlere endeksliyorlar. Bununla da kalmıyor, kitlelerin hak arama mücadelesi için sokaklara çıkmasını engellemeye çalışıyor, "provokasyona gelmeyelim" söylemine sarılıyorlar. Krizin derinleştiği koşullarda emekçilerin sokaklara çıkmasından onlar da korkuyorlar.

MÜCADELEDEN UZAK DURMAK MANEVİ OLARAK ÇÜRÜTÜR

Rejim "sesinizi çıkarmayın ezeriz" tehdidi savururken, düzen muhalefeti "provokasyona gelmeyin, evinizde oturun, seçim sandığının kurulmasını bekleyin" diyor. Her iki yaklaşım da aynı sonuca çıkıyor: İşsizliğe, yoksulluğa, sefalete, sömürüye rağmen uslu durun!

Dinci-faşist iktidar din istismarı ve milliyetçilikle emekçileri sersemletiyor, işsizliğin, yoksulluğun, sefaletin kaderleri olduğuna inandırmaya çalışıyor. Azgınlaşan sömürüye razı olmak, mücadeleden uzak durmak ise, kölelik zincirlerini kalınlaştırmakla kalmıyor, emekçileri manevi açıdan da çürütüyor. Krizlerin yıkıcı faturasını kapitalistlere ve onları temsil eden iktidara ödetmek için mücadele etmeyen emekçilerin manevi yozlaşma girdabına kapılmaları kaçınılmaz hale geliyor.

İnsanın insan tarafından sömürüsü ve ücretli köleliğe dayalı kapitalist sistemde mücadele etmeden hiçbir hak kazanılamaz. İşçi sınıfı kuşaklarının mü-

cadelesiyle kazanılmış haklar da parça parça yitirilir. Bu olgu, işçi-emekçi düşmanı AKP-MHP rejiminde daha da belirgindir. Zira burjuvazinin bu en gerici, en azgın temsilcilerine göre hak arama mücadelesi suçtur. Bunlar emekçilere hak arama mücadelesini değil, avuç açıp sadaka istemeyi reva görürler. Oysa sefahat düşkünü bu zihniyete ve temsil ettiği sermaye sınıfına karşı mücadele etmeden ne bir hak kazanılabilir ne de geçmiş kuşakların mücadelesiyle kazanılan haklar korunabilir.

HAKLAR MÜCADELE İLE KAZANILIR!

Çürüyen düzen-çeteleşen devlet gerçeği yaşamın her alanına yansıyor. Ekonomik kriz derinleşirken, çeteleşen-mafyalaşan rejim bünyesinde iktidar ve rant kavgası şiddetleniyor. İşsizlik artıyor, sömürü azgınlaşıyor, sefalet derinleşiyor. Her kesimden muhalefetin sesi boğulmak isteniyor. Kürt halkını ve hareketini hedef alan faşist terör tırmandırılıyor. Aleviler üzerindeki mezhepsel baskılar artırılıyor. İstanbul Sözleşmesi'nden çekilen rejim kadın katillerini ve çocuk istismarcılarını koruyan yasalar çıkarıyor. Asgari ücret açlık sınırının altında, gev hakkı fiilen yasak. Baskı altına alınan gençlik geleceksizliğe mahkûm ediliyor. Muhalef gazeteciler yurtdışında bile dinci-faşist çetelerin saldırılarına maruz kalıyor, vb...

Bu koşullarda, kapitalistler, yağma-talan çarkından beslenenler ve dinci-faşist ideolojinin çığırtkanlığını yapanlar dışın-

da rejime destek veren kimse kalmadı. Ödedikleri bedeller ağırlaşan toplumun geniş kesimleri iktidara karşı tepkili ve öfkeli. Nitekim "cumhur ittifakı" kitle desteğini büyük ölçüde yitirdi. Buna rağmen, emekçilerin örgütsüzlüğü, kitle hareketinin zayıflığı sayesinde dinci-faşist iktidar pervasız saldırılarını sürdürüyor.

Bu gidişatı durdurmanın tek yolu, işçi sınıfı, emekçiler, gençlik ve kadınlar başta olmak üzere baskıya, sömürüye, ayrımcılığa maruz kalan toplumun geniş kesimlerinin fiili-meşru mücadeleyi yükseltmesidir. Henüz dinci-faşist iktidarı geriletmeye yetmese de, bugün direnen işçi ve emekçiler, sokakları terk etmeyen kadınlar, Boğaziçi'nde aylardır mücadele eden öğrenci ve öğretim görevlileri bu yolu tutmuş bulunuyorlar.

Dinci-faşist koalisyonun, iktidarını korumak için provokasyon dahil her türlü kirliliğe başvurabileceği açığa çıkmış bulunuyor. Ancak bundan dolayı mücadeleden uzak durmak onları daha da pervasızlaştıracaktır. Rejime provokasyon yapma fırsatı vermemek kuşkusuz önemlidir. Fiili-meşru mücadelede haklılık zemininin korunması şarttır. Bunun ötesi ise haklar, özgürlükler, demokratik-sosyal talepler uğruna mücadeleyi yükseltmek ve örgütlenmek için seferber olmaktır.

En azgın rejimler bile kitlelerin örgütlü gücü ve fiili-meşru mücadelesi karşısında tutunamazlar. Hakların hiçbir zaman bahşedilmediği, ancak mücadele ile söke söke kazanılabileceği unutulmamalıdır.

Kadınlar fesih kararını reddetti!

B. Bahar

İstanbul Sözleşmesi'nin fesih kararı 1 Temmuz'da yürürlüğe girdi. Kararın duyurulduğu 20 Mart'tan itibaren kadınlar, LGBTİ+'lar sokakları ve meydanları terk etmedi. Pandemi önlemi adı altındaki "yasaklar", polis saldırıları, gözaltılar, kurulan barikatlar karara karşı mücadeleyi engelleyemedi. Eylemlerde sadece fesih kararı protesto edilmedi, yanı sıra gerici-faşist iktidarın kadın düşmanı politikaları, Deniz Poyraz'ın katledilmesi, Elmalı Davası'yla gündemde olan çocuk istismarına karşı tepkiler de ortaya konuldu. Fesih kararı yürürlüğe girmiş olsa da, kadınlar bu kararı tanımama iradesini koyarak süreci geride bıraktılar.

* Fesih kararı için 20 Mart'ta gece yarısı kararnamesine imza atan tek adam rejiminin şefi, 1 Temmuz'da da açıklama yapmaktan geri durmadı. "Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele 4. Ulusal Eylem Planı Tanıtım Toplantısı"nda konuşan Erdoğan "Bizim kadına yönelik şiddetle mücadelemiz İstanbul Sözleşmesi'yle başlamadığı gibi bitecek de değildir" diyerek hamaset yaptı ve sözleşmeden geri çekilme gerekçesini hatırlatarak yine LGBTİ+'ları hedef gösterdi.

* Tek adam rejiminde yasaların kağıt parçasından ibaret olduğunu Danıştay'ın İstanbul Sözleşmesi ile ilgili verdiği karar bir kez daha gösterdi. Fesih kararının iptali için Danıştay'a yapılan başvuru 3'e karşı 2 oyla reddedildi. Kararın gerekçesinde, "tek adam"ın imzasının anayasadan, yasalardan, uluslararası sözleşmelerden daha üstün olduğu açıklandı:

"Yürütme yetkisinin Anayasa gereğince Cumhurbaşkanına ait olması, mil-

letlerarası andlaşmaların feshedilmesinin yürütme yetkisine ilişkin olması ve TBMM'ne milletlerarası andlaşmaların feshedilmesine ilişkin olarak Anayasa ve kanunlarda herhangi bir görev veya yetki verilmemiş olması hususlarının birlikte değerlendirilmesinden milletlerarası andlaşmaların feshine ilişkin işlemlerin, kaynağını Anayasadan alan yürütme yetkisi ve görevi kapsamında Cumhurbaşkanlığı tarafından yapılacağı, uygun bulma kanunu sonrasında milletlerarası andlaşmayı onaylayıp onaylamama konusunda takdir yetkisi bulunan Cumhurbaşkanının, yürütme faaliyetine ilişkin fesih yetkisini kullanırken yasama organının bir işlem tesis etmesine gerek bulunmadığı sonucuna varılmaktadır."

* Geçtiğimiz günlerde "pandemi sürecinde kadına yönelik şiddet tolere edilebilir düzeyde" diyen kadın bakan Derya Yanık, Erdoğan'ın açıklamasının ardından yeni bir skandala imza attı. Tüm veriler kadına yönelik şiddetin arttığını ortaya koyarken, "Kadına yönelik şiddette ve ev içi şiddette en alt sıralardayız... Cumhurbaşkanımız, kadın hakları hassasiyeti konusunda eleştirilecek son insandır" deme arsızlığını gösterebildi.

Bu pervasızlık, iktidarın kadın düşmanı politikalarını hız kesmeden sürdüreceğini gösteriyor.

* İstanbul Sözleşmesi'nin iptaline karşı yürütülen süreç, kadın hareketinin toplumsal muhalefetin en diri kesimlerinden biri olduğunu ortaya koydu. 19 Haziran mitingi Deniz Poyraz'ın katledilmesinin hemen ardından gerçekleşti. İstanbul Valiliği'nin yasaklama girişimlerine rağmen miting gerçekleşti. 1 Temmuz'da başta Taksim olmak üzere kadınlar militan bir şekilde sokaklara çıktılar. İstanbul'da, İzmir'de, Mersin'de, Bursa'da kolluk güçleri eylemleri engellemeye çalıştı. Ancak kadınlar geri adım atmadı. Taksim'de kadınlar barikatları aştılar, son dönemlerin en coşkulu eylemini gerçekleştirdiler.

* Geride kalan süreç olumlu yanların yanı sıra zayıflıkları, kadın hareketinin sınıfsal karakterini de bir kez daha ortaya koydu. Sinbo Direnişçisi Dilbent Türker'in fesih sürecinde karşı karşıya kaldığı usta-başı saldırısı ve çıplak arama işkencesine karşı çok sınırlı bir sahiplenme, bunun açık bir örneği oldu. Direnişçi Türker yaşadığı saldırıların sözleşmenin iptalinden bağımsız ele alınamayacağını vurguladığı

halde, kadın hareketi onun çağrısına güçlü bir sahiplenme ile yanıt veremedi.

* Sürecin, sorunun kaynağına ve kalıcı çözüme işaret edilmeden fesih kararının geri çekilmesi talebi sınırlarında ele alınması, hareketin küçük-burjuva karakteriyle bağlantılı bir zayıflıktı. Sözleşmenin iptalinin, kadınların ve LGBTİ+'ların hak ve özgürlüklerine saldırı kapsamında, yasal düzenlemelerin uygulanması-korunması talebinin ön plana çıkartılarak işlenmesinin, toplumun diğer ezilen kesimlerine yönelik saldırı politikalarının bir parçası olarak ele alınamamasının gerisinde bu zaafiyet vardı.

* Sözleşmenin iptaline karşı bildiri dağıtımları, yol kesme eylemleri vb. üzerinden geniş kesimler taraflaştırılmaya çalışıldı. Ancak, sınıf hareketinin verili tablosu, işçi ve emekçiler başta olmak üzere kitlelerin örgütsüzlüğü de sözleşmenin sahiplenilmesinin önüne geçti. Fesih kararına tepki feminist hareket ve ilerici-devrimci kadınlarla sınırlı kaldı.

* İstanbul Sözleşmesi'nin feshine karşı süreç, tüm zayıflıklarına karşın, tek adam rejiminin gerici-baskıcı politikalarına, erkek egemen sisteme, kadına yönelik şiddete karşı kadınların öfkесinin dışa vurulduğu bir süreç olarak örgütlendi. Ve kadınların ifade ettiği gibi, sözleşme gayrimeşru bir şekilde feshedildi fakat bu süreç bitmedi.

* Açığa çıkan tablo ise, kadın mücadelesinin kalıcı kazanımlar elde edebilmesinin devrimci bir sınıf hareketinin gelişmesine bağlı olduğunu bir kez daha ortaya koydu.

"İstanbul Sözleşmesi biziz!"

nel Sekreteri Fidan Ataselim, eylemde yaptığı konuşmada şunları ifade etti:

"Her gün olduğu gibi meydanlardayız. Kimse zannetmesin ki İstanbul Sözleşmesi yürürlükten kalktı diye alanlardan çekileceğiz. İstanbul Sözleşmesi biziz. Her gün kadınlar öldürülürken, LGBTİQ+'lar hedef gösterilirken, anayasa çiğnenirken, yasalar uygulanmazken bizler elbette ki sokakta olacağız. İstanbul Sözleşmesi onlarca kadının mücadelesi ile kazanıldı. Her bir maddesinin

uygulanması için sokak sokak, meydan meydan, adliye adliye, üniversite üniversite mücadele ettik. 6284, İstanbul Sözleşmesi imzalandı diye var. 6284'ten vazgeçmeyeceğiz."

Ataselim sözleşmeden çekilme kararının hukuksuzluğunu vurgulayarak "Siyasi iktidar o kadar köşeye sıkıştı ki, iktidarı o kadar sallandı ki kadınların özgürlük mücadelesinden rahatsız oldular. Mecliste göstermelik 'Şiddeti İnceleme Komisyonu' kurdular. Eylem Planı açık-

lamak zorunda kaldılar. Sözleşmeden çekilmenin o kadar kolay olmadığını biliyorlar" dedi.

Konuşmalarda son olarak çekilme kararında kimin imzası varsa makamlarından, yetkilerinden vazgeçme çağrısı yapıldı.

Eylemde sık sık "Anayasayı, yasayı, sözleşmeyi uygula", "İstanbul Sözleşmesi yaşatır, vazgeçmiyoruz", "Asla yalnız yürümeyeceksin" sloganları atıldı.

Açıklamanın ardından kadınlar polisin engelleme girişimine rağmen Kadıköy sokaklarında sloganlar eşliğinde yürüyüş yaparak eylemlerini sürdürdü.

İstanbul Sözleşmesi'nin yürürlükten resmen kaldırılmasına karşı eylemler geçtiğimiz hafta da devam etti. Kadın Meclisleri, Türkiye'nin pek çok şehrinde "Anayasayı, yasayı, sözleşmeyi uygula" şiarı ile eylem gerçekleştirdi. Ankara, Kilis, Adana, İzmir, Tokat ve Eskişehir'de yapılan eylemlerde katledilen kadınların isimleri okunarak "Hesap soracağız" denildi.

İstanbul Kadıköy'de de Kadın Meclisleri'nin çağrısı ile bir araya gelen kadınlar İstanbul Sözleşmesi'nin her bir maddesi için mücadeleye devam edeceklerini vurguladı. Kadın Meclisleri Ge-

Nefessiz bırakılan haber alma hakkı

Saray rejimi çok yönlü açmazlar karşısında ayakta kalmak için toplumsal mücadele dinamiklerini devlet terörüyle ezmeye çalışıyor. Mücadeleyi yükselten tüm kesimlere dönük saldırılar boyutlanıyor. Toplumun büyük bir kesimi ekonomik kriz ve gericilikle boğuşuyor. Pandeminin ağır yükünü taşıyan milyonlarca işçi ve emekçi derinleşen yoksulluk ve işsizlik tehdidi ile karşı karşıya. Kadın ve çocuklara yönelik şiddet ve saldırıların failleri cezasızlıkla ödüllendiriliyor ve her gün kadınlar öldürülmeye devam ediyor. Gençler geleceksizlikle boğuşuyor. Müzisyenler, esnaf ve işsizler geçinemedikleri için intihar ediyorlar. Kürt halkı yönelik saldırganlığın ardı arkası kesilmiyor. Yaşamına, doğasına, geçim kaynaklarına sahip çıkan köylüler kolluk güçlerinin saldırılarına uğruyor.

Son olarak Onur Yürüyüşü'nde, Deniz

Poyraz eylemlerinde, Gergerlioğlu için Adalet Nöbeti'nde gazetecilere dönük azgın polis saldırılarına tanık olundu. Düzenin kolluk güçlerine tanınan yetkilerle nasıl gazetecilerin de canına kastedildiği gözler önüne serildi. AFP Foto Muhabiri Bülent Kılıç saldırı sonrasında, "Savaş bölgesinde aldığım riski Mis Sokak'ta alıyorsam burada ciddi bir sorun vardır" sözleriyle, polis şiddetinin geldiği noktayı özetliyordu.

Gazetecileri hedef alan saldırıların bir diğer boyutu, haber alma ve haber verme hakkına yöneliktir. Polisin gazetecilerin görüntü alınmasını engellemeye çalışması, alıkoyma, tehdit, hakaret vb. gibi... 30 Nisan tarihli görüntü çekme genelgesi de gazetecilere yönelik saldırıların artmasında özel bir rol oynadı.

Fiziki şiddet ve saldırıların yanı sıra, çalışma alanlarında düşük ücret, sigorta-

sız ve güvencesiz çalışma, uzun ve esnek çalışma saatleri ile sendikasızlaştırma gibi pek çok saldırıyla da gazeteciler baskı altına alınıyorlar. Yanı sıra, basın kartı dayatması, onlara gazetecinin kartlarının iptal edilmesi, yaptıkları haberler nedeniyle soruşturma açılması, gözaltına alınma ve tutuklanmalar, vb...

İlerici, devrimci, muhalif basın saldırılarının odağı iken, yandaş basın türlü yollarla destekleniyor. Kamu bankalarının 2020 reklam bilançosu tek sesli yayıncılığın kamu kaynaklarıyla finanse edildiğini ortaya koydu. Direnenleri hedef gösteren, provokatif yayınlarıyla öne çıkan Akit TV'ye özel bankalar 9 bin 781 saniye reklam verirken, kamu bankalarının 151 bin 578 saniye reklam verdiği görülüyor.

Her geçen gün daha da azgınlaşan tüm bu saldırıları püskürtebilecek tek şey sınıf eksenli birleşik mücadeledir.

Gazeteci Erk Acarer'e saldırı

BirGün yazarı gazeteci Erk Acarer Almanya'nın başkenti Berlin'de evinde saldırıya uğradı. "Berlin'de evimin içinde bıçaklı ve yumruklu saldırıya uğradım." diyen Acarer "Bu İslamcı, faşist, AKP-MHP iktidarına karşı yazdığımız, söylediğimiz her şeyin doğru olduğunun bir ispatıdır, sağlamasıdır" diyerek faşizme teslim olmayacağını vurguladı.

Acarer sosyal medya hesabından paylaştığı videoyla yaşadıklarını anlattı. "Şunu söylemeliyim ki hiçbir şey anlayamamışlar. Zira biz kendimiz rahat edelim diye değil, çocuklarımız rahat etsin diye yola çıktık. Bu yüzden gazetecilik yapıyoruz. Bilin ki elimden geldiğince ne Berkin Elvan'ın ne Nihat Kazanan'ın ahını sapsiz bırakmayacağım." diyen Acarer şunları ifade etti:

"Herkes selamlar biraz şeklimiz de-

ğişti ama düzeleceğim. Hastaneden eve yeni döndüm. Başımdaki iki bölgede kırıktan şüphelendikleri için müşahede altında tuttular. Ama korktukları gibi olmadı. Açıklamalardaki gibi oturduğum binanın müşterek avlusunda silahlı üç kişinin saldırısına uğradım. Saldırganlardan biri 'Yazmayacaksın ulan' diye bağıyordu. Olay sırasında tanıklar çok fazla arttığı için silah kullanamadılar. Bu İslamcı, faşist, AKP-MHP iktidarına karşı yazdığımız, söylediğimiz her şeyin doğru olduğunun bir ispatıdır, sağlamasıdır. Somut olarak da failler konusunda fikrim ve bilgim elbette var. Güvenlik güçleri birkaç gün isim grup verme işimiz zorlaşır çember genişler dediler. Ama 10 bin dolar nerede sorusunun cevabı işte tam burada bir yeredir. Kamu malını çalan silah tüccarları hemen yanı başımızdadır.

Şunu söylemeliyim ki hiçbir şey anlayamamışlar. Zira biz kendimiz rahat edelim diye değil, çocuklarımız rahat etsin diye yola çıktık. Bu yüzden gazetecilik yapıyoruz. Bilin ki elimden geldiğince ne Berkin Elvan'ın ne Nihat Kazanan'ın ahını sapsiz bırakmayacağım. Bu ülkede açlıktan ve soğuktan uyuyamayan çocuklar yarattınız. Bu nedenle biz uyuyan çocuklarımızın üstünü örtmeye bile utanır hale geldik.

Sevgili dostlarıma okurlarıma ve aileme teşekkürlerimi bir borç bilirim. Mesajlara elimden geldiğince döneceğim.

Şimdi daha sert olma zamanıdır. Elinizden geleni ardınıza koymayın. Ama biliniz ki hesabını sormaya devam edeceğiz. Bilin ki hesabı kapayan da biz olacaktır."

"Soylu silah dağıttı" iddiası

Sedat Peker, AKP-MHP rejiminin kirli işlerini ifşa etmeyi sürdürüyor. Peker, son olarak da 15 Temmuz darbe girişiminin ardından Süleyman Soylu'nun sivillere silah dağıttığını öne sürdü. Peker, "Devlet envanterinde kayıtlı olmayan bir kasa silahı AKP Gençlik Kolları'na ait bir araçla sivillere dağıttı" iddiasında bulundu.

Özyurtlar şirketine ait bir araçla AK-47 tüfeklerinin, İstanbul Balat'ta AK Parti İstanbul Gençlik Kolları Başkan Yardımcısı Osman Tomakin'e teslim edildiğini öne süren Peker şunları ifade etti: "Silahları getiren araçta Esenyurt AK Parti Gençlik Kolları Başkanı Abdülsebur Soğanlı ve de 15 Temmuz gazisi İçişleri Bakanlığı personeli Ahmet Onay vardı. Bu kişiye gazi olması dolayısıyla ben araba alıp hediye etmişim. Silahlar Balat'ta Demir Kilise olarak bilinen Sveti Stefan Kilisesi'nin hizasındaki boş bir ara sokakta, gece 01:00 civarında siyah Passat'a yüklendi. O zamanki Gençlik Kolları Başkanı Taha Ayhan şu anda İslam İşbirliği Teşkilatları gençlik kolları başkanlığını yapmaktadır."

Soylu'nun, TRT binasına gittiğini hatırlatan Peker şunları da vurguladı: "TRT binası baskınına gittiğinde hepsinin elinde kalaşnikof marka silahlar olan birçok sivil şahıs vardı. Bu silahlar da devlet envanterine kayıtlı değil. Biraz önce anlattığım, dağılımı senin tarafından koordine edilen hiçbir silah da devlet envanterine kayıtlı değil. Senin cumhurbaşkanı olmanı planlayan arkandaki şaibeli organizasyonla 15 Temmuz sonrasında da bu silahları dağıtmaya neden devam ettiniz?"

Peker'in, silahları getiren araçta olduğunu söylediği Ahmet Onay ise, "Kamuoyunu aydınlatma metnidir" başlığıyla bir dizi paylaşım yaptı. Peker'i tanıdığını, iddiasında geçen isimlerle aynı araçta bulunduğunu ve Balat'taki Sveti Stefan Kilisesi yakınlarına gittiğini kabul eden Onay, alışverişi yapılan şeyi görmediğini iddia etti.

Peker'in şu ana kadarki ifşaat ve itiraflarının çoğunun doğru olduğu anlaşıldı. Görüldüğü kadarıyla aleyhine kullanılacağını bildiği için yalan söylemekten kaçınıyor. Bununla birlikte bildiklerinin sadece az bir kısmını açıklıyor. Sınırlı olsa da ifşa edilen ağır suçlar, "yerli/milli" AKP-MHP rejiminin tepeden tırnağa çürüdüğünü gözler önüne sermeye yetiyor.

Mafya-soygun-katliam düzenine karşı...

İzmir'de "Bir nefes!" mitingi

İzmir Emek ve Demokrasi Güçleri'nin çağırısı ile 8 Temmuz'da Gündoğdu meydanında miting gerçekleştirildi.

Miting için saat 16.00'dan itibaren Cumhuriyet meydanından girişler yapılmaya başlandı. Mitinge KESK, DİSK, İzmir Barosu, TTB, TMMOB, siyasi partiler, ilerici, devrimci kurumlar katılırken HDP Eş Genel Başkanları Mithat Sancar ve Pervin Buldan ile HDP yöneticileri, İzmir Büyükşehir ve Balçova belediye başkanları katıldı. Mitinge; Ege İşçi Birliği flamaları ile katılırken, Bağımsız Devrimci Sınıf Platformu (BDSP) da "Haramilerin saltanatını yıkacağız sosyalizmi kuracağız" dövizleri ve flamaları ile katıldı.

Gündoğdu meydanında kitle toplanırken Praksis müzik grubu sahne aldı ve saat 18.00'de miting, kürsüden katılımcılar selamlanarak başladı. İBB başkanı Tunç Soyer ve CHP yönetiminden kısa konuşmalar yapıldı. Deniz Poyraz şahsında demokrasi şehitleri için saygı duruşunda bulunulduktan sonra, Emek ve Demokrasi Güçleri adına hazırlanan ortak açıklamayı DİSK Ege Bölge Temsilcisi Memiş Sarı yaptı.

"BU ALANLAR KORKMAYANLAR İLE DOLUYOR"

"Faşist kutuplaştırıcı politikalarla bizi biz yapan ne varsa inançlarımız, kimliğimiz, emeğimiz, değerlerimiz yok sayılıyor, paramparça ediliyor. Yaratılan korku iklimiyle toplum kendi içine hapsedilmek isteniyor. Kendimizi ifade edemiyoruz. Tek adam rejiminin korku, baskı politikaları tüm toplumsal kesimleri bunaltıyor, Nefes alamıyoruz! Kadınlar katlediliyor!" diye başlayan açıklamanın devamında HDP binasına saldırı ve Deniz Poyraz'ın katledilişi hatırlatıldı. "HDP'ye yönelik kapatma davaları ile toplum baskı altına alınmak ve korkutulmak isteniyor ancak bu alanlar korkanların değil korkmayanlar ile doluyor" denilen açıklamada, AKP iktidarının 7 Haziran 2015 seçimlerinden sonraki baskıcı, bütün demokratik haklara dönük saldırılarına değinildi. Faşist partinin şefi Devlet Bahçeli'nin toplumsal muhalefet güçlerine yönelik tehditleri ve "katliam çağrıları" üzerinde durulan açıklama şöyle sürdü:

"Çürümüş bir iktidar, çürümüş bir düzen! Her yerinden irin akıyor. Artık gizlisi saklısı yok: Yolsuzluk, mafya, rant ilişkile-

ri ile halkın malları, ülkenin yeraltı ve yer üstü kaynakları, doğası yağma ediliyor. Kayıt dışı ekonomi almış başını gidiyor. Mızrak çuvala sığmıyor!"

Ülke ekonomisinin "karanlık güçlere" teslim edildiği; emekçilerin açlık, yoksulluk ve sefaletle sürüklendiği ve pandemi ile bu koşulların emekçiler cephesinden daha çekilmez boyutlara ulaştığı ifade edilen açıklama şöyle son buldu:

"Bizler, bu ülkenin gerçek sahipleri, üretenleri, gençleri, kadınları, ezilen halkları olarak hep vardık, varız, var olmaya devam edeceğiz, bizi azgın faşist saldırılarla asla yenemeyeceksiniz. Tek adam rejiminin tüm faşist saldırılarına karşı yan yana omuz omuza duracağız. Ve hep birlikte eşit özgür demokratik bir ülkeyi inşa edeceğiz."

Açıklama, "Denizler kazanacak, faşizm kaybedecek" ifadeleriyle son buldu.

BULDAN: KÜRT HALKINI YOK SAYAMAZSINIZ

Ardından kürsüye çıkan HDP Eş Genel Başkanı Pervin Buldan, mitinge katılanları selamlayarak, "Bugün İzmir'de olmaktan büyük bir onur duyuyoruz. Bugün İzmir Meydanı'ndan ülkeyi karanlığa sürükleyenlere iyi bir mesaj vereceğimizi

düşünüyoruz. Onun için buradayız" dedi. HDP'ye yönelik saldırılara değinen Buldan "HDP'ye yapılan saldırı tüm İzmir halkına yapılmıştır, kadınlara, gençlere, Kürt ve Türk halkına yapılan bir saldırıdır" dedi.

"Bu saldırının İzmir'de yapılmış olması ayrıca önem taşımaktadır. Çünkü İzmir birçok rengi bir arada barındıran bir kent. Bu yüzden İzmir'de halkları karşı karşıya getirmek istiyorlar ancak başaramayacaklar. Bugün burada binler Deniz oldu, HDP'li oldu" ifadelerini kullanan Buldan, "Kürt halkını yok sayamazsınız, siz Kürt sorununu çözmeden başka sorunu çözemezsiniz" diye de ekledi. Abdullah Öcalan başta olmak üzere siyasi tutsaklara yönelik tecridin kaldırılması talebini dile getiren Buldan, kadınlara yönelik saldırılara da değinerek "İstanbul sözleşmesinden çekilerek tacizin, tecavüzün, kadın cinayetlerinin önünü açmak istiyorsunuz. Kadınlar haklarından, hayatlarından vazgeçmeyeceklerini o kurduğunuz barikatları yıkarak gösterdiler." ifadeleriyle konuşmasını sonlandırdı.

"DENİZ GEZMİŞLER DE DENİZ POYRAZLAR DA MÜCADELEMİZDE!"

Buldan'ın ardından HDP Eş Genel

Başkanı Mithat Sancar ise Deniz Gezmiş'in idam sehпасına çıktığında Türk ve Kürt halklarının ortak mücadelesini haykırdığını hatırlatarak, Deniz Poyraz'ı hedef alan kurşunların Türk ve Kürt halklarının ortak mücadelesini hedef aldığı ifade etti. "Deniz Gezmişler de Deniz Poyrazlar da mücadelemizde yaşamaya devam edecek" vurgusu yapan Sancar, "Kürt sorunun çözümünü de biz hep beraber bulacağız. Yeter ki mücadele ortaklığımızı büyütelim. Gün buluşmaları büyütmenin günüdür" diyerek konuşmasını bitirdi.

Emek Partisi Genel Başkan Yardımcısı Selma Gürkan, Deniz Poyraz'ın katledilmesine değinerek "Biz bu siyasi cinayetleri tanıyoruz. Deniz'e sıkılan kurşun tek bir katilin tetiğinden çıkan kurşun değildir. Bunun arkasında güçler vardır iktidarın beslediği kesimler vardır" diye konuştu.

Toplumsal Özgürlük Partisi (TÖP) Sözcüsü Juliana Gözen de mitinge katılanları selamlayarak, "Katiller, mafyalar, çeteler korksunlar. Haklı olan da meşru olan da bizleriz. Korkmuyoruz" dedi.

Konuşmaların ardından miting Bajaz konseriyle devam etti.

KIZIL BAYRAK / İZMİR

Kriz ve pandeminin gölgesinde MESS Grup TİS'leri...

Kazanmak için birleşme ve mücadeleyi örgütleme zamanı!

2021-2023 MESS Grup TİS'leri Eylül ayında başlıyor. Çoğu temel metal fabrikalarında çalışan yaklaşık 130 bin metal işçisini doğrudan, milyonlarca metal işçisini ise dolaylı etkileyecek TİS sürecinin, sınıfa dönük saldırıların kapsamı düştüğünde, önemi daha da artmaktadır.

Tüm dünyayı etkisine alan pandemi, Türkiye'de yaşanan ekonomik krizi daha da derinleştirmiştir. İşçi sınıfı bu süreçte çarkların dönmesi pahasına hem hayatından olmuş hem de daha fazla yoksullaşmıştır. Kapitalistlerin karları uğruna üretim kesintisiz sürmüş, kısa çalışma ödeneği ve ücretsiz izin gibi uygulamalar ise karlarına kar katmaları için bir fırsat olmuştur. İSiG verilerine göre en az 900 işçi Kovid-19'dan yaşamını yitirken, çok sayıda işçi işini kaybetmiş ya da daha ağır koşullarda çalışmak zorunda kalmıştır.

***

Metal işkolunda sermaye cephesine bakıldığında, pandeminin ilk döneminde üretim yavaşlarsa da, sonraki aylarda artarak devam etmiştir. Öyle ki metal işkolundaki kapitalistler 2020'yi karlarını artırarak kapatmıştır. Örneğin Renault Grup'un faaliyet karı 866 milyon Euro, Tofaş'ın 2020 yılındaki net karı ise 1,78 milyar TL'dir. Ford Otosan pandemide yüzde 111 oranında kar elde ederken, üretim rekorları kıran Arçelik karını iki katına çıkartmıştır. Alman sermayesi B/S/H, 2019 yılında karını bir önceki yıla göre yüzde 240 artırırken, 2020 yılında bunun üstüne yüzde 41 daha fazla kar etmiştir.

İSO'nun açıkladığı rakamlara göre, 201'i metal sektöründe olan 500 büyük sanayi kuruluşunun vergi öncesi net karları 2019'a göre yüzde 90 artarken, işçilerin ücretleri sadece yüzde 10 artmıştır. Bu verilere otomotiv sektörünün ihracat rakamları, üretim rekorlarını da eklendiğinde, metal sermayesinin karlarını nasıl katladığı görülmektedir. Bunun gerisinde, elverişli kredi koşulları, teşvikler, azalan işçi maliyetleri (kısa çalışma ödeneği, ücretsiz izin vb.) vardır.

İşçiler cephesinde ise durum tam tersidir. Artan enflasyon, düşen alım gücü, çalışma koşullarının ağırlaşması bu dönem öne çıkan sorunlar olarak metal işçisinin karşısında durmaktadır. Asgari

ücret şimdiden açlık sınırının altına düşmüştür ve metal işçisinin büyük bir çoğunluğu asgari ücret seviyesinde maaş almaktadır.

***

Kriz ve salgının faturasıyla birlikte ekonomik ve sosyal haklar tırpanlandığı, çalışma ve yaşam koşullarının daha da ağırlaştığı bir dönemde MESS Grup TİS'leri başlayacak. Metal işçisi, bu süreçten kazanımla çıkabilmek için, metal sermayesini temsilen MESS, sermaye devleti ve sendikal bürokrasiyi karşısına alan, fiili meşru bir mücadele hattı izlemeli ve tabandan birliğini sağlamalıdır.

Henüz taslaklar açıklanmadı. Türk Metal'in anketleri, Birleşik Metal'in toplantıları sürüyor. Çelik-İş ise her zamanki gibi sessizliğini koruyor. MESS de süreçli ilgili bir açıklama yapmış değil. Ama geçmiş TİS süreçlerinde sermaye sınıfının, devletin ve sendikal bürokrasinin tutumları bu TİS sürecinde de yaşanacakların habercisidir.

MESS, açıklanan karlara ve büyüme oranlarına rağmen, kriz ve salgın edebiyatıyla üç yıllık sözleşmeyi, esnek ve kural dışı çalışma maddelerini ve gerçeği yansıtmayan enflasyon oranında ücret zamlarını dayatacak, yanı sıra işsizlik sopsasını gösterecektir.

AKP-MHP iktidarı pandemi ve kriz

sürecindeki baskı ve yasakları arttırarak metal işçisinin karşısına çıkacaktır. Grev yasaklarını, Yüksek Hakem Kurulunu devreye sokmaya hazırdır.

Sendikaların tablosuna gelince... Sendikal bürokrasinin sınıf hareketi üzerindeki dizginleyici rolü, pandemi ve kriz sürecinde yeni bir boyut kazanmıştır. Türk Metal salgının faturasının işçilere kesilmesine ön ayak olmuştur. İşçilerin emeklilik primlerinin kesilmesine göz yummuş, işsizlik fonunun yağmalanmasına onay vermiştir. Fabrikalarda yoğunlaşan sömürüye karşı çıkan işçileri salgın ve kriz bahanesi ile susturma ya da tecrit etme yolunu tutmuştur. Çelik-İş de yetkili olduğu fabrikalarda Türk Metal'i aratmamıştır. Söylemleriyle kendini farklı göstermeye çalışan Birleşik Metal ise salgında yaşanan hak gasplarını sadece raporlaştırmakla yetinmiş, göstermelik eylemlerin ötesine geçmemiştir. Birleşik Metal'in bazı fabrikalarındaki anlamlı eylemler işçilerin inisiyatifle gerçekleşmiştir.

Her renk ve tondan sendikal bürokratik anlayış, metal işçisinin mücadelesinin önünde barikat işlevi görmektedir. Metal işçisi Eylül'de başlayacak Grup TİS sürecine bu gözle bakmalı, ihanet ve satışa izin vermemek için hazırlığa başlamalıdır.

***

TİS süreçleri sömürünün sınırlandırılması açısından önem taşımaktadır. Metal işçisi taleplerini bürokrasiye bırakmadan kendisi belirlemelidir. Burada ölçüt, MESS nezdinde sermayedarların ne kadar verebileceği değil, metal işçisinin yakıcı sorunları ve temel ihtiyaçları olmalıdır.

Metal işçisi pandemi ve krizin faturasını ödemeyi reddetmeli, hak kayıplarını telafi etmeli, insanca çalışma ve yaşam koşullarını talep etmelidir.

Talepleri saptamak yeterli değildir. Bu talepleri kazanmak için, tüm işçileri sürecin parçası yapacak bir örgütlenme hattı izlenmelidir. "Söz, yetki, karar" hakkının işçilerde olduğu bir anlayışla hareket edilmeli, tabandan birlik sağlanmalı, bir an önce TİS komiteleri oluşturmalıdır. Sermaye devletinin MESS'le ortak hareket ettiği, geçmiş TİS süreçlerinde yasaklanan grevler ile YHK kararları unutulmamalıdır.

İşçi sınıfı ve onun bir parçası olarak metal işçisi bugüne kadarki tüm kazanımlarını zorlu mücadelelerle, sermayenin yasalarını ve yasaklarını aşarak elde etmiştir. TİS sürecine hazırlığa bu bakış açısı yön vermeli, fiili meşru zeminde kararlı bir mücadeleyi yükseltmek için tabandan örgütlenerek harekete geçilmelidir.

Fabrikalardan...

Salgından en çok işçiler etkilendiler

Kayseri'de korona salgınından en çok işçiler etkilendiler. Sadece benim çalıştığım Yataş'ta dört yüze yakın işçi etkilendi. Hemen her fabrikada onlarca işçi hastalandı. Bazı arkadaşlarımız günlerce yoğun bakımda kaldılar. Buna rağmen patronlar canımız pahasına bizleri çalıştırdılar. İşimizi kaybetmemek için baskılara boyun eğmek zorunda kaldık.

Salgının yükü sırtımıza bindirildi. Bu da yetmedi, ücretsiz izin dayatmalarına maruz kaldık. Fırsatçı davranan patronlar işlerine geldiği gibi bizleri çalıştırdılar. Kimi zaman salgına rağmen gece gündüz çalıştırıldık, kimi zaman ise haftalarca süren ücretsiz izin dayatıldı.

Salgından en çok küçük ve orta büyüklükteki fabrikaları etkiledi. Buralarda tam bir can pazarı yaşandı. Bu fabrikalarda patronlar işçiye maskeyi bile çok gördüler. İşçiler kendi ceplerinden para ödeyerek maske aldılar. Yemekhaneler gerekli fiziki mesafeye uygun düzenlemeler yapılmadı.

Bu ağır tabloya rağmen biz işçiler ailemizin ihtiyaçlarını karşılamak için çalıştık. İşsizlik korkusu nedeniyle çalışma dayatmasına boyun eğdik. 30 Haziran'da hepimizin aşı olacağını söylediler ama mobil aşılama dedikleri şey tam bir ezitti. Sırf zaman kaybı olmasın, patronun karı azalmasın diye bizleri fabrikada sıraya sokup aşıladılar. Aşıdan sonra ara vermeden çalışmaya devam ettik.

İnsani koşullarda, sağlıklı şekilde çalışmak için bile biz işçi ve emekçilerin birleşmesi, örgütlenmesi gerekiyor.

YATAŞ'TAN BİR İŞÇİ

Kumtel'de çalışan yaklaşık dört bin işçi kardeşinizden biriyim. Tam rakamı bilmiyorum. Bildiğim bir şey varsa hepimiz salgından etkilendik. Buna rağmen çalıştırdılar bizleri. Örneğin bizim iki bandın ustalarının korona testleri pozitif çıktı ve evlerinde karantina altına alındılar. Ardından onlarca işçinin testi pozitif çıktığı için onları da karantinaya almak zorunda kaldılar. Salgın tüm fabrikaya yayıldı. Buna rağmen çarklar dönmeye devam etti. Hatta Kumtel yönetimi korona konusunda konuşmamızı yasakladı. Fabrika girişinde işçilerin ateşlerinin ölçülmesi ve günde bir maske verilmesi dışında hiçbir şey yapılmadı.

Peki üyesi olduğumuz sendika ne yaptı? Kötü çalışma koşullarına ve salgına rağmen devam eden yoğun çalışma temposuna en çok destek sunan, patronların icazetiyle yetki alan Türk Metal oldu. Sendikanın başına çöreklenenler bizlerin tepkilerine rağmen patrona hizmet etmeyi sürdürdüler.

Salgın koşullarında sadece Kayseri İşçi Birliği yanımızda oldu. Yüzlerce işçi gibi biz Kumtel işçileri de Kayseri İşçi Birliği'nin sosyal medya hesaplarından sözümüzü söyledik, tepkimizi dile getirdik.

AKP iktidarı her zaman olduğu gibi salgında da biz işçilerin yanında olmadı. Kurtuluşumuz ellerimizdedir. Yeter ki biz işçiler bulunduğumuz her yerde saldırılara karşı bir ve bütün olalım. Çünkü ancak ve ancak birleşen işçiler karşısında patronlar boyun eğler.

KUMTEL'DEN BİR İŞÇİ

Ben Aksaray'da çalışan bir işçiyim.

Benden yazı istendiğinde önce irkildim. Yazabilir miyim diye düşündüm. Sonra Korona salgınına rağmen Aksaray'ın en büyük fabrikası olan Mercedes'te çocukluğum için gece gündüz çalıştığım aklıma geldi. Fabrikada ben dahil 360 işçi koronaya yakalandık. On gün evde kaldık dediler. Sonra test bile yapmadan bize çalışmayı dayattılar. Yeter ki Mercedes'in karı düşmesin! İşçilerin hayatının onlar için ne önemi var. Karları düştüğü gerekçeyle 50 arkadaşımızı işten attılar. Yeni aldıkları işçiler, işsizlik maaşı almak için sigortasız çalışmaya onay vermede zorunda kaldılar.

Salgın yetmezmiş gibi temel tüketim maddelerine gelen zamlar nedeniyle belimiz büküldükçe büküldü. Borcumuz katlandı. Yaşam koşulları zorlaştıkça zorlaştı. 1 Haziran'da aşı olacaksınız dediler. Nerede aşı olacağız diye birbirimize baktık, yemekhanenin yolunu gösterdiler. Yarım günde, çarklar bir saniye bile durmadan gayri insani koşullarda bizi aşıladılar.

Tüm bunlar olup biterken Türk Metal bizim yanımızda hiç mi hiç durmadı. Bırakalım korona nedeniyle işçiyi ücretli izine gönder demeyi, Aksaray Türk Metal Şube Başkanı Muhterem efendi korona diye bir şey olmadığı yalanını gözümüzün içine baka baka söyledi. Onlarca arkadaşımız karantinadayken ise ortalıkta gözükmedi. Patronun da, patron yalakası sendikanın anlayacağı tek dil biz işçilerin mücadelesi dilidir.

AKSARAY MERSEDES FABRİKASINDAN BİR İŞÇİ

Nedex Kimya grevine ziyaret

İnsanca ve Onurlu Bir Yaşam İniyatifi Kocaeli Bileşenleri ve TOMİS üyesi Sinbo direnişçisi Dilbent Türker grevde olan Nedex Kimya işçilerini ziyaret etti.

"Hak verilmez alınır, zafer sokakta kazanılır", "İşçilerin birliği sermayeyi yenecek", "Pandeminin ve krizin faturasını ödemeyeceğiz", "Genel grev genel direniş" yazılı ortak dövizler ve sloganlarla yürüyüşle gelinen grev alanında konuşmalar gerçekleştirildi.

Sinbo direnişçisi Dilbent Türker, Ücretsiz izin saldırısını direnişle püskürtmelerini ve ardından gelen Kod-29 saldırısına karşı direnişine devam ettiğini anlattı. Direnişlerin ve hak mücadelesinin kazanması için birleşmenin gerekliliğini ifade etti. Grevci işçiler, "Sinbo işçisi yalnız değildir!" sloganı ile konuşmaya karşılık verdiler.

Bağımsız Devrimci Sınıf Platformu adına konuşma gerçekleştirildi. BDSP konuşmasında pandemi ve kriz döneminde artan hak gasplarının yoğunlaşarak devam ettiği, direniş ve grevlerle yanıt veren işçilerin mücadelesinin yol gösterdiği ifade edildi. Saldırıları püskürtmek ve sermayenin sömürsünü parçalamak için birlikte mücadele etmenin önemi vurgulandı.

Birleşik İşçi Kurultayı temsilcisi, tek tek direnişlerin ve grevlerin önemli olduğunu ama sonuç almak için "yumruk olmayı" bilmek gerektiğini belirten bir konuşma yaptı.

Birleşik Mücadele Güçleri adına yapılan konuşmada, grev ve direniş alanlarındaki mücadelelerin sürekliliğinin ve yaşamın her alanına taşınmasının önemi söylendi.

Devrimci Gençlik Birliği temsilcisi, üniversitelerde yaşanan sorunlardan ve verilen mücadeleden bahsederek mücadele eden işçilerin yolundan yürüdüklarini ifade etti.

Konuşmaların ardından çadırda sohbetler edilen ziyaretin devamında halaylar çekilip hep beraber sloganlar atıldı. Ek olarak grevdeki işçileri Umut-Sen de ziyaret etti.

KIZIL BAYRAK / GEBZE

Sinbo direnişi İŞKUR önünde

Kod 29'un kaldırılması talebiyle Haramidere'de bulunan Sinbo fabrikası önünde direnişini sürdüren TOMİS üyesi Dilbent Türker, direnişin 166. gününde 9 Temmuz'da Şirinevler İŞKUR önünde eylem yaptı.

"KOD 29 AHLAKSIZLIĞINA SON"

İŞKUR önündeki eylemde TOMİS temsilcisi Onur Eyidoğan yaptığı konuşmalarda Kod 29'u teşhir ederek şunları ifade etti:

"Bakanlığın açıkladığı verilerle her yıl 200 bine yakın işçi kod 29 ahlaksızlığı ile işten atılıyor. Bu demek oluyor ki her yıl 200 bin işçi ahlaksızlık yapıyor ve bu durumu ne SGK ne İşkur ne de Çalışma Bakanlığı denetlemiyor. Fabrikalarda işçiler insanca çalışma koşulları istediği için, pandemi döneminde önlem alınsın istedikleri için, sendikalaştıkları için kod 29'dan işten atılıyor. Ancak bakanlık, SGK ya da İşkur Kod 29'dan atılan işçiler için adım atmıyor. Kod 29'a karşı mücadele eden işçilerin mücadelesine sessiz kalarak bu ahlaksızlığı onaylıyor."

Unkapanı SGK önünde "Kod 29'un kaldırılması" talebiyle yapılan eylemdeki saldırıyı aktaran Eyidoğan şunları vurguladı: "Ne patronların kod 29 saldırısı ne ağır çalışma koşulları dayatması ne SGK'nın sessiz kalması ne de devletin gözetli terörü ile mücadelemizi bastırmaya çalışması bize engel olamayacaktır."

"İŞTEN ATIMLAR ARTACAK"

Bakanlığın patronlara sunduğu normalleşme desteğine değinen Eyidoğan şu şekilde devam etti: "Önümüzdeki dönemde işe yeni alınacak işçilerin sigorta primini İŞKUR karşılayacakmış. İŞKUR'un karşılayacağı ücret bizden her ay kesilen ve İŞKUR'a giden paraları patronlara peşkeş çekecek. Yeni işten atma saldırılarının önü açılmış olacak. Bu uygulamaları kabul etmiyoruz. Bakanlığın her adımı biz işçilerin yaşamlarını daha da zorlaştırıyor."

"İŞÇİ SINIFININ MÜCADELESİNİ BÜYÜTMEK GÖREVİMİZ"

Eyidoğan'ın birlik olma, örgütlenme ve mücadele çağrısı yapmasının ardından BDSP adına bir konuşma yapıldı. Konuşmada Covid-19'un işçi sınıfı hastalığı

olduğunun altı çizilerek "Pandemi boyunca patronlar şatafat içinde yaşarken, biz işçiler açlık ve ölüm ikileminde bırakıldık. Örgütlenip işçi sınıfının mücadelesini büyütmek görevimizdir" denildi.

"DİRENEN İŞÇİLERİN SONUNA KADAR YANINDAYIZ"

Devrimci Gençlik Birliği adına yapılan konuşmada şunlar vurgulandı: "Biz gençlik için İŞKUR'un anlamı çok büyük. Burada bu sıraları oluşturan onlarca binlerce kişinin çoğunluğu aslında diplomalı işsizler. Bu sıralar gençliğin intihara ve çıkarışızlığa sürüklenmesi demektir. Biz bu çıkarışızlığı kabul etmiyoruz. Çıkarışızlığa yol gösteren direnen işçilerin sonuna kadar yanındayız. Çünkü biz gençliğin mücadele etmekten, örgütlenmekten başka şans yok."

"İşçilerin birliği sermayeyi yenecek!", "İşçi düşmanı Sinbo işbirlikçi SGK!", "Direne direne kazanacağız!" sloganları atılarak eylem sona erdi.

"ÇIPLAK ARAMA İNSANLIĞA KARŞI İŞLENMİŞ SUÇTUR"

Önceki haftaki zincirleme eyleminde gözaltına alınarak Balat Karakolu'nda çıplak arama saldırısına maruz kalan Sinbo direnişçisi ve TOMİS temsilcisi, saldırıyı protesto etmek için İnsan Hakları Derneği (İHD) İstanbul Şube binasında 9 Temmuz'da basın toplantısı düzenlendi.

Basın toplantısında, İHD İstanbul Şu-

besi Sekreteri Leman Yurtsever çıplak aramanın bir işkence yöntemi olduğunu ifade etti ve "Sistemik olarak uygulanan çıplak arama insanlığa karşı işlenmiş suçtur. Biz de suç duyurusunda bulunaçağız" dedi.

ÇHD yöneticisi Av. Seher Eriş işkenceye dair suç duyurusunda bulduklarını vurgulayarak şunları ifade etti: "Direnişçi işçiler Balat Polis Merkezi'nde çıplak aramaya maruz kaldılar. Bu uygulama insan hakları ile bağdaşmaz. Uygulamanın asıl sebebi kişinin ruhsal olarak sıkıntıya sokmaktır. Kapalı odada iç çamaşırının çıkarılması ve elle arama insan bedenine müdahaledir. Suç duyurusunda bulduk. Normalde savcının resen delil toplaması gerekir. Ama bu olmuyor ve biz avukatlar tespit edebildiğimiz bilgilerle suç duyurusunda bulunuyoruz."

İŞKENCECI POLİSLER: "BUNU HEP YAPIYORUZ"

Konuşmaların ardından Sinbo direnişçisi Dilbent Türker, uğradıkları saldırıyı ve direniş süreçlerini aktararak şu ifadeleri kullandı:

"Sinbo önünde başlattığımız direnişimizin 157. gününde haklı taleplerimizi Unkapanı SGK önüne taşıdık. Burada polislin azgın saldırısı ile gözaltına alındık. Gözaltı aracında ve karakolda polislin fiziki ve psikolojik şiddetine maruz kaldık. İmzadan imtina hakkımızı, susma hakkımızı kullandığımızda dahi polislin saldı-

rısına maruz kaldık, tehdit edildik ve bir gün boyunca keyfi olarak nezarete tutulduk. Zorla ve darp edilerek parmak izi ve fotoğraf çekimine maruz kaldık. Gece yarısı nezaretlerin demir parmaklıklarına sert cisimlerle vurularak rahatsız edildik.

"Keyfi olarak alıkonulduğumuz Balat Karakolu'nda çıplak arama işkencesine de maruz kaldık. Eşyalarımızı vereceklerini söyleyerek bizi bir odaya soktular. Burada bulunan polisler üzerimizi çıkar-mamızı söylediler. Çıkarmadığımızda ise tehdit ederek saldırdılar. Polislere 'bu yaptığımız insanlık suçudur' dediğimizde aldığımız yanıt ise, 'biz bunu hep yapıyoruz' oldu. İstanbul polisi devrimci-ilerici güçler başta olmak üzere haklarını bilen ve buna uygun davranan herkesin, kişiliklerini ve iradelerini zedelemek için bu saldırıyı sistemli biçimde devreye sokuyor. Amaçları, karşısındakilerin kimliğine, kişiliğine, iradesine saldırarak kendilerine biat eden, boyun eğen uysal kişilere dönüştürmektir. Bizler biat eden, boyun eğen kişiler olmayacağız. Haklarımız, geleceğimiz, onurumuz için mücadelemizi sürdüreceğiz. Balat Karakolu'nda karşı karşıya kaldığımız saldırı, çocuk istismarcılarını teşvik eden ve aklayan, İstanbul Sözleşmesi'nden bir gece kararnamesi ile çıkararak kadın cinayetlerine ve kadına yönelik şiddete onay veren zihniyetin yansımasıdır.

"AKP-MHP iktidarının -açığa çıktığı her durumda- yalanlamaya çalıştığı çıplak arama işkencesi, Balat Karakolu'ndaki polislerin itiraf niteliğindeki beyanlarında olduğu gibi her zaman yapılmaktadır. Bizler direnişçi işçiler olarak çıplak arama başta olmak üzere karşı karşıya kaldığımız her türlü işkence ve kötü muameleye karşı sessiz kalmayacağız. Nasıl ki Kod 29 saldırısına karşı kararlı biçimde direniyorsak, insanlık dışı saldırılara karşı da kararlı bir şekilde mücadele edeceğiz. Haklarımız, özgürlüğümüz ve geleceğimizden vazgeçmeyeceğiz. Baskı ve zorbalığa karşı mücadele eden tüm toplumsal güçleri de her türlü keyfi ve insanlık dışı saldırılara karşı durmaya, dayanışmayı büyütme davet ediyoruz."

Çankaya Belediyesi işçileri iş bıraktı

Ankara'nın merkez ilçelerinden Çankaya Belediyesi'ne bağlı Çanpaş A.Ş. ve DİSK'e bağlı Genel-İş Sendikası arasında imzalanan Toplu İş Sözleşmesi'ne (TİS) tepki gösteren bin 500 temizlik işçisi dün gece iş bıraktı ve ilçe sınırlarındaki çöpleri toplamadı. İşçiler üyesi oldukları Genel-İş'i, TİS görüşmelerinde istedikleri zamda ısrarcı olmadığını belirterek tepki gösterdi.

İş bırakma eylemi yapan işçiler Çankaya Belediyesi'nin avlusunda bir araya gelerek açıklama yaptı. Genel-İş 1 No'lu Şube Başkanı Hanım Akkuş'un yaptığı açıklamada, TİS görüşmelerindeki taban ücret teklifinin gerçeği yansıtmaması üzerine genel başkanlarını davet ettiklerini ifade etti. Akkuş, genel başkanın şubenin onaylamayacağı hiçbir TİS'i imzalamayacağını söylediğini, ancak buna rağmen şubenin iradesini tanınmadığını belirterek şunları vurguladı:

"İşçinin işverene karşı bu dönemdeki tek kozu olan grev kararını almalarını istedik, ancak yetki kendilerinde olmasına rağmen bu kararı almamışlardır."

Eylem sırasında işçiler "Sadaka değil toplu sözleşme" sloganı atarken Genel-İş 1 No'lu Şube Başkanı Hanım Akkuş şunları kaydetti:

"Bu süreçte SODEMSEN ile yürütülen TİS görüşmelerinde taban ücret teklifi gerçeği yansıtmadığından dolayı genel başkanımızı davet ettik. Genel-İş genel başkanımız şubemizin onaylamayacağı hiçbir TİS sözleşmesini imzalamayacağını defalarca beyan etmiştir. Fakat kendi söylemlerini hiçe sayarak şubemizin ve işçimizin iradesini tanımamıştır. İşçinin işverene karşı bu dönemdeki tek kozu olan grev kararını almalarını istedik, ancak yetki kendilerinde olmasına rağmen bu kararı almamışlardır."

"İNSANCA YAŞANACAK ÜCRET İSTİYORUZ"

TİS'in tüm işçilerin ve çocuklarının geleceği olduğunu belirten Akkuş, aynı işyerinde çalışan işçilerin arasında büyük maaş farkı olmasını kabul etmediklerini belirterek şunları ifade etti:

"Tüm işçiler 40 saat çalışırken güvenliklerin 45 saat çalışmasını kabul etmiyoruz. Diğer işçiler 60 gün ikramiye alırken Çanpaş İşçisine 30 gün dayatılmasını kabul etmiyoruz. Havuzlarda çalışan iş-

çilere esnek çalışma dayatılmasını kabul etmiyoruz. İnsanca yaşanacak bir ücret istiyoruz."

Çankaya işçilerinin eylemine Tüm Bel-Sen yöneticileri de destek verdi. Tüm Bel-Sen İşyeri Temsilcisi Devrim Kahraman, belediyenin işçileriyle var olduğunu, TİS görüşmelerinde gasp edilen emeklerinin karşılığını istediklerini söyledi.

İŞÇİLER ŞANTİYEDE

İşçilerin satış sözleşmesine karşı öfkesi sendika bürokratları tarafından yumuşatılmak istenirken, işçilere alttan alta işbaşı yapma baskısı yapılıyor, TİS süreci oldubittiye getirilmeye çalışılıyor. Buna rağmen Çanpaş işçileri Genel-İş Genel Merkez bürokratlarının ihanetine karşı fiili mücadelelerini sürdürdü. Sabah 10.00'da belediye binasında yapılan eylemden sonra işçiler Mühye'de bulunan şantiyede bir araya gelerek bekleyişe geçti.

Ankara İşçi Meclisi direnişlerini sürdüren işçilerin fiili grevde ısrarcı olduğuna dikkat çekti. "Çanpaş'ta satış sözleşmesine karşı tepki ve fiili grev Genel-İş Ankara 1 Nolu Şube'nin yalpacılarına rağmen devam ediyor" denilirken, işçilerin fiili grevi sürdürmede kararlı olduğu, sendika genel merkezine ve şube yönetimine karşı tepkilerini dile getirdiği belirtildi.

Mühye ve Alaçatı şantiyelerinde toplanan işçiler ilerleyen saatlerde sendika

yönetimiyle toplantı yaptı. Toplantıda işçiler, şube yönetimine neden genel merkeze gidilmediğine dair eleştiriler yaptı, tepkilerini dile getirdi.

İŞÇİLER GREV KIRICILIĞINA TEPKİLİ: "ÖNCE ANLAŞMA, SONRA İŞ"

Şantiyede açıklama yapan Çankaya Belediyesi Temizlik İşleri Yöneticisi işçilerin haklı direnişini kırmaya çalışarak şunları söyledi:

"Bir toplu sözleşme imzalandı. Memnuniyetsizlikten dolayı da buradasınız. Başkanınızın yanındasınız. Biz de burada idari yöneticiler olarak şunu söylemek istiyoruz. Şu an yapmış olduğunuz eylem hukuk dışıdır. Mücadelenizde haklısınız ama farklı şekilde yansıtabilirsiniz. Bu konunun devam etmesi hepimize zarar verir. Sizden ricamiz bunu sonlandıralım. Görevimize çıkalım."

İşçiler toplantıda, Çankaya'nın belli yerlerinde grev kırılcılığı yapan Ankara Büyükşehir ve Yenimahalle Belediyesi'ne yönelik de tepki gösterdi. Çankaya Belediyesi'ne çok sayıda yurttaşın "çöpler toplanmıyor" diye şikayette bulunduğu da belirtilirken, "Görevinize devam edin, başkanlar konuşsun" söylemlerine tepki gösteren işçiler, "Önce anlaşma, sonra iş" dedi.

Genel-İş Ankara 1 Nolu Şube Başkanı Hanım Akkuş, şantiyede bekleyişini sürdüren işçilere seslendi. Kendilerinin de işçiler gibi gelişmeden habersiz olduğu-

nu öne süren Akkuş, işçilere "Haftasonu iznimizi kullanalım" diyerek haftasonunda çalışılmayacağını söyledi. Pandemi koşulları gerekçe gösterilerek 10 şoförün haftasonu için çalışmaya çağrıldığını, "bu arkadaşlarının zorunlu olarak işe gideceklerini" belirten Akkuş, "Çöp arabalarının arkasında işçiler olmayınca bunun bir anlamı kalmayacaktır" dedi. Akkuş, Belediye Başkanı ile tekrar görüşme yapmak istediklerini sözlerine ekledi.

"GENEL MERKEZ TESCİLLİ İŞÇİ DÜŞMANI"

Genel merkeze ve şube yönetimine karşı tepkilerini gösteren işçilerden gazetemize konuşan bir işçi şunları söyledi: "Genel-İş merkezi tescilli bir işçi düşmanı. Bunu daha önce Maltepe'de, Kadıköy'de görmüştük. Fakat şubenin genel merkezin yeterince üstüne gidememesinin, ya da sürecin buraya gelebileceğine rağmen eylemli bir süreç örmemesinin de üzerinden atlanmamalı. Bugün neden Genel-İş merkezinin önüne gidilmedi de Çankaya Belediyesi'nin içiyle yetinildi? Genel Merkez ile şube arasında danışıklı bir dövüş olduğunu düşünüyorum."

Ankara İşçi Meclisi, BDSP, Kaldıraç, Birleşik Devrimci Parti, EHP, HDP temsilcileri Mühye şantiyesine gelerek işçilere destek verdi.

İşçiler öğlen saatlerine doğru grevi sonlandırdıklarını açıkladı.

Bağımsız Maden-İş Genel Başkanı ve direnişçi madenci hayatını kaybetti...

“İşçi sınıfının haklı ve onurlu mücadelesinde yaşayacaklar”

Uyar Madencilik'ten alamadıkları tazminatları için 15 yıldır mücadele eden Somalı madenciler, sorunun çözümü noktasında 4 Temmuz günü aileleriyle birlikte otobüsle Ankara'da eylem gerçekleştirdiler ve görüşmeler yaptılar. Görüşmelerden olumlu bir yanıt alamayan madenciler Soma'ya geri dönme kararı aldılar.

Manisa'nın Kırkağaç ilçesine bağlı Bakır Mahallesi civarında buldukları aracın takla atması sonrası Bağımsız Maden İşçileri Sendikası Genel Başkanı Tahir Çetin ile Ali Faik İlter hayatını kaybetti. Bağımsız Maden-İş Sendikası Tahir Çetin ve Ali Faik İlter'in yaşamını yitirdiğini şu ifadelerle duyuruldu:

“Acımız çok büyük! Öfkemiz çok büyük! Maden işçilerinin yiğit önderi, genel başkanımız, her şeyimiz Tahir Çetin'i ve önderimiz, haysiyet abidemiz, canımız Ali Faik'imizi kaybettik.”

MİB: İŞÇİ SINIFININ MÜCADELESİNDE YAŞAYACAKLAR

Metal İşçileri Birliği hayatlarını kaybeden Bağımsız Maden-İş Sendikası Genel Başkanı Tahir Çetin ile Ali Faik İlter için mesaj yayınladı. “İşçi sınıfının haklı ve onurlu mücadelesinde yaşayacaklar”

vurgusu ile yayınlanan mesaj şu şekilde: “Maden işçilerinin mücadelecisi iki neferini bir trafik kazasında kaybettiğimizi derin bir üzüntü ile öğrenmiş bulunuyoruz.

Bağımsız Maden İşçileri Sendikası Genel Başkanı Tahir Çetin ile Ali Faik İlter, işçi sınıfının haklı ve onurlu mücadelesinde yaşayacak!

Tahir Çetin ve Ali Faik İlter'in ailelerine ve Bağımsız Maden İşçileri Sendikası'na taziyelerimizi iletiyor, acılarını paylaşıyoruz.

Başta maden işçileri olmak üzere işçi sınıfımızın başı sağ olsun!”

“ACINIZ ACIMIZ, MÜCADELENİZ MÜCADELEMİZ”

Dev Yapı-İş Kayseri Bölge Temsilcisi

Haydar Baran, Kayseri İşçi Birliği ve Aksaray İşçi Birliği de yaşamını yitiren madenciler için başsağlığı mesajını yayınladı.

DİSK / Dev Yapı-İş Kayseri Bölge Temsilcisi Haydar Baran şunları ifade etti: “Maden işçileri hak ve gelecek mücadelelerinin iki değerli neferini trafik kazasında kaybetti. Bağımsız Maden İşçileri Sendikası Genel Başkanı Tahir Çetin ile Ali Faik İlter, işçi sınıfının hak ve gelecek mücadelesinde her daim yaşayacaklar!”

Aksaray İşçi Birliği ise şunları ifade etti: “Tahir Çetin ve Ali Faik İlter'in ailelerine ve Bağımsız Maden İşçileri Sendikası ailesine başsağlığı diliyoruz. Acınız acımız, hak mücadeleniz mücadelemizdir.”

“Sınıfın hak ve gelecek mücadelesinde her daim yaşayacaklar” diyen Kayseri İşçi Birliği ise şunları vurguladı: “Her

daim kalpleri maden işçileri için çarptı. Soma maden işçilerinin hak ve onur mücadelesine örnek oldular. Bağımsız Maden İşçileri Sendikası Genel Başkanı Tahir Çetin ile Ali Faik İlter, işçi sınıfının hak ve gelecek mücadelesinde her daim yaşayacaklar!”

Kayseri İşçi Birliği olarak Bağımsız Maden İş Genel Başkanı Tahir Çetin ve sendika çalışanı Ali Faik İlter'in ailelerine ve Bağımsız Maden İşçileri Sendikası'na başsağlığı diliyoruz.”

BAĞIMSIZ MADEN-İŞ: “KARDEŞİMİZİ MÜCADELEMİZDE YAŞATACAĞIZ”

Bağımsız Maden-İş üyesi direnişçi madenci Ali Faik İlter, 9 Temmuz günü Soma'da yapılan törenle uğurlandı. Bağımsız Maden-İş Sendikası üyesi 27 yaşındaki İlter'in cenazesi madencilerin, dostlarının, ailesinin omuzlarında taşınarak Soma Mezarlığı'na defnedildi.

Bağımsız Maden-İş Sendikası Twitter hesabında şu paylaşımda bulundu: “Soma halkı, işçi sınıfı evladını sonsuzluğa uğurluyor. Kardeşimiz, önderimiz Ali Faik İlter'i mücadelemizde yaşatacağız. Onu ve bize öğrettiklerini, önderliğini asla unutmayacağız. Seni çok seviyoruz Ali Faik.”

Bel Karper işçileri genel merkez önünde

belirlenen tarihte, önce TİS masasından kaçmış, yetmemiş, Baştemsilcilik görevini yapan arkadaşımızı, işyerinde Ahlaki davranmayarak işyeri sırlarını paylaşmak gerekçesi ile işten çıkartmış, sendika düşmanlığını, Pandemi döneminde de işçi çıkartma yasağına rağmen sürdürmüştür.”

Ören grevdeki işçilere karşı patronun grev kırıcı tutumuna değinerek şunları ifade etti:

“Bel Karper işverenin bu yasal grev uygulamasına karşı tavrı da maalesef hukuksuz olmuştur. Ülkemizin yasalarını yok sayan bu işveren sürecin başından beri yaptığı baskılar yetmiyormuş gibi bu defada yasal Grevi kırmak için her türlü hukuksuzluğu yapmaya başlamıştır. Sudan bahanelerle Grevdeki 3 arkadaşımızı işten çıkarmış grev yapan

üyelerimizi tahrik etmek için her türlü tahriki yapmaktan geri durmamıştır. Bununla da yetinmeyip hem hukuksuzluk yapıp hem de kendi yurt dışı yönetimine aslı astarı olmayan suçlamalarla sendikamızı ve üyelerimizi hedef almıştır. Ne yaparsanız yapın asla başaramayacaksınız. Çünkü sendikal hak ve özgürlükler, Toplu İş Sözleşmesi haklarının da vazgeçilmez haklar olarak kabul eder, savunur ve takip eder.”

Bel Karper patronuna seslenen Ören son olarak şunları ifade etti:

“İşçi çıkarma yasağına rağmen işten çıkarttığınız işçi arkadaşlarımızı işe geri başlatın ve grev kırıcılığından vazgeçin! Sizler asla yasaların üstünde değilsiniz! Üyelerimizi 6 yıldır yeteri kadar sömürdünüz, Üyelerimizi daha fazla sömürmeyeceğiz! Ya bu ülke-

nin yasalarına saygılı olup bu yasal grevi tanıyarak masaya oturacaksınız ya da batacaksınız! Aksi takdirde örgütlü gücümüzü ve tüketimden gelen gücümüzü kullanarak yurt içinde ve yurt dışında yaptığımız tüm hukuksuzlukları haykırarak, ürünlerinizi sattığınız tüm alışveriş merkezlerinde ürünlerinize boykot çağırısı yapacağız. Tek Gıda İş Sendikası mücadelesinden asla vazgeçmeyecek, üyelerimizle birlikte sizin baskılarınıza boyun eğmeyecektir. İşçilerin hak ve hürriyetleri hukuk tanımaz şirketlerin ve patronların insafına bırakılmayacak kadar kıymetlidir.”

Eyleme Adkoturk işçileri, Cargill işçileri, Mücadele Birliği Platformu, İşçi Temsilcileri Konseyi, Emeğin Gücü Derneği, TOMİS üyeleri ve Sinbo direnişçisi Dilbent Türker, BDSF, DGB, İşçiyiz Biz Koordinasyonu, İşçi Dayanışma Derneği, ÜİD-DER, TİP, TKP ve çok sayıda kurum destek verdi.

Tekirdağ'ın Çorlu ilçesinde bulunan Bel Karper fabrikasında Tekgıda-İş Sendikası'na üye olan işçilerin ücretsiz izne çıkarılması, patronun TİS masasından kaçması ardından sendika temsilcisinin işten çıkarılmasına karşı Bel Karper işçileri şirketin genel merkezi önüne gelecek 8 Temmuz'da eylem gerçekleştirdi.

Basın açıklamasını Tekgıda-İş Genel Teşkilatlandırma sekreteri İbrahim Ören okudu. Ören sendikanın yetki aldığını hatırlatarak şunları ifade etti:

“Sendikamızın 6 yıllık yargı mücadelesinde Yetki davası da sendikamız lehine sonuçlanmış adalet tecellisini geç de olsa göstermişti. Bizler hukuka uygun davranırken, kazandığımız hukuk zaferi sonucunda hakkımız olan TİS hazırlıkları yaparken, geçmişten sicili bozuk hukuk tanımaz Bel Karper işvereni TİS taslağını çok maliyetli görerek, alışkanlık haline getirdiği hukuk tanımaz tavrını sürdürerek Nezaket kurallarını da hiçe sayarak,

14 Temmuz 1789 / Büyük devrimin yıldönümü...

Fransız

'Burada ve bugün, dünya tarihinde yeni bir çağ başlıyor' diye yazıyordu, Aydınlanma'nın Almanya'daki en önemli temsilcisi Goethe, 1792 yazında.

Bir yıl önce Hollandalı muhafazakâr patrisyen Hagendorp, işlerin nereye gittiğini görmüştü. 'Bütün uluslarda' iki büyük parti oluşuyor diye yazıyordu. Biri, 'kökenini tanrıya dayandıran ve kilise tarafından desteklenen, bir ya da birkaç kişinin kitleleri yönetme hakkı'. Diğeri, 'ona boyun eğecek olanların özgür iradesinden kaynaklanan dışında' her türlü yönetim hakkını reddeden ve 'yönetimde yer alan herkesin eylemlerinden sorumlu olduğunu' savunan görüş.

Goethe'yi heyecanlandıran şey, bu iki büyük 'parti'nin kuzey Fransa'da, Valmy'de savaş alanında karşı karşıya gelmeleri ve ikinci partinin savaşı kazanmasıydı. Fransız Devrimi'nin güçleri, Avrupa'daki monarşilerin yarısının ordularını yenmişti.

On yıl önce, Fransa'nın bırakınız bütün Avrupa'yı ateşe vereceği, Fransa'da bir devrim olacağı düşüncesi kadar başka hiçbir şey, düşünürlerin çoğuna bu denli saçma görünmezdi. Fransız monarşisi 1000 yıldan uzun süre ülkeyi yönetmiş ve 140 yıldır tartışmasız bir iktidara sahip olmuştu. 'Güneş kral' XIV. Louis ve onun Versailles'daki büyük sarayı Fransa'yı Avrupa'daki en büyük güç yapan kalıcı bir 'mutlakiyetçiliğin' devamlılığını sembolize etmiş ve onu izleyen XV. Louis ve XVI. Louis de böyle bir mirası devralmıştı.

Bununla birlikte 1789 yazında bu iktidar bir anda dağılmaya başladı. Kral, Fransız toplumunu oluşturan üç tabakanın ('estates') –ruhban, soylular ve toplumun geri kalanının, 'üçüncü tabaka'nın temsilcilerini vergileri arttırma yollarını tartışmak üzere toplantıya çağırmişti. Ama üçüncü tabakanın temsilcileri hem soylulara boyun eğmeyi hem de kralın yapmalarını istediği şeyi yapmayı reddettiler. Kendilerini 'Ulusal Meclis' olarak ilan ettiler ve kral salonu kilitleyip onları dışarıda bıraktıktan sonra bir tenis sahasında toplanarak kral kendilerine bir anayasa verene kadar dağılmayacakları konusunda yemin ettiler. Kral buna, 20.000 asker toplayarak ve reform çağrısına sempatiyle baktığı söylenen baş danışmanı Necker'i kovarak karşılık verdi. Üçüncü tabakanın delegelerinin

tümü saygıdeğer orta sınıftan ve çoğu da onun zengin kesimlerinden geliyordu. Yarısı avukattı, geri kalanlar çoğunlukla tüccar, banker, işadama ve zengin orta sınıf toprak sahibiydi. Aralarında bir tek zanaatkâr ya da köylü yoktu. Hemen hemen tümü, 'anayasal bir monarşi' olmak koşuluyla monarşiye ihtiyaç olduğuna ve herhangi bir seçim sisteminin katı mülkiyet sınırlamaları olması gerektiğine inanıyorlardı. Ama basitçe öyle kolay kolay boyun eğmeye razı değillerdi ve Versailles'daki tartışmalar Paris'teki daha önce siyaset hakkında hiç düşünmemiş çok sayıda insan arasında coşku yaratıyordu. Başlangıçta orta sınıfın hali vakti yerinde mensupları arasında insanların ne olup bittiğini tartıştığı kulüpler kuruldu. Bir sürü tek sayfalık haber bülteni ve broşür ortaya çıktı. Paris orta sınıfının yaklaşık 400 temsilcisi belediye salonunda toplandılar ve kendilerini şehir konseyi ya da 'komün' ilan ettiler.

BASTILLE'İN DÜŞÜŞÜ VE SONRASI

Bir askeri darbe beklentisine ilişkin dedikodular şehrin kitlelerini hiç olma-

dığı kadar heyecanlandırıyordu. 12 Temmuz'da şehrin daha yoksul kesimlerinden gelen kalabalıklar gösteri yapıyorlar, bulabildikleri her tüfeğe el koyuyorlardı. İki gün sonra çok sayıda kişi, şehrin üzerinde krallığın egemenliğini sembolize eden, yaklaşık 25 metrelik bir hendekle çevrili, 30 metre yüksekliğinde duvarları olan Bastille Kalesi'ne yürüyorlardı. Bu, yalnızca bir protesto gösterisi değildi. Binada tüfekler için barut saklanıyordu ve rejimin sayısız muhalifi orada hapsedilmişti. Kalabalık orayı ele geçirmekte kararlıydı. Savunular top ateşi açtılar. Üç saat kadar süren ateş 83 kişinin ölümüne neden oldu. Ahali *Hotel des Invalides*'den ele geçirdikleri kendi toplarını getirdi. Kaleyi ve onun etrafındaki halk mahallesini havaya uçurma tehdidinden sonra, kale komutanı Bastille'i kitlelere teslim etti. Devrim başkenti ele geçirmişti – bu bütün ülkede, her kasabada örnek alınacaktı.

Bastille'in düşüşü devrimdeki ilk büyük dönüm noktasıydı. Parisli kitlelerin eylemi Ulusal Meclis'i (her ne kadar feodal ödentilerin kaldırılması karşılığında köylülerin tazminat ödemesi bekleniyor-

duysa da) feodalizmin ilgası ve Amerikan Bağımsızlık Bildirgesi'ne benzer bir 'insan hakları bildirgesi' kabul etme konusunda cesaretlendirdi. Daha sonraki kitle eylemi, kralın sahnelemek istediği bir askeri darbe girişimini önledi. Paris'in yoksul kesimlerinden kadınlar, arkalarında 20.000 silahlı adamı sürükleyerek Versailles'a yürüdüler. Saraya girerek kralı, kendileriyle birlikte, halkın gözetimi altında bulundurulacağı Paris'e dönmeye zorladılar.

Bu, monarşinin devrilmesinden hâlâ epeyce uzaktı. Bastille'e saldıran kalabalık ve Versailles'a yürüyen kadınlar, bunları büyük ölçüde, yoksul bölgeleri vuran yiyecek kıtlıkları ve kralın aristokratik dostlarına olan nefretlerinden, kendi inisiyatifleriyle yapmışlardı. Ama hâlâ üçüncü tabakanın resmî temsilcilerinin, yalnızca sınırlı bir değişim isteyen üst orta sınıfların önderliğini kabul ediyorlardı. Bunlar yeni silahlı gücü Paris'te, hemen hemen tümüyle orta sınıfın daha iyi durumda olan kesimleri arasından seçilen Ulusal Muhafızlar'ın elinde yoğunlaştırdılar. Bunların başında, 'demokratik' kimliği Amerikan Bağımsızlık Savaşı'na

Devrimi

Chris Harman

Fransa'nın resmî danışmanı olarak katılmış olmasından gelen eski bir general ve aristokrat, Lafayette vardı. Onun liderliği altında meclis, oy verme hakkını sıkı bir mülkiyet koşuluna bağlayarak, sözde aktif yurttaşlara tanıyan bir anayasa oluşturmaya girişti ve kralı yeni yasaları iki yıl geciktirecek bir güce sahip kıldı. İnsanların, yoksulluyla zenginiyle, kral ve meclisin 'birliği' etrafında oluşan yeni düzeni sevinçle karşılaması bekleniyordu. Pek çoğu da başlangıçta öyle yaptı. Kral, eski aristokratlar, orta sınıflar ve de Parisli kitleler, Bastille'in düşüşünün birinci yıl dönümünü büyük bir 'federasyon festivali'nde ortaklaşa kutladıklarında, genel bir özgürleşme duygusu ve coşku vardı.

Bu birlik duygusu uzun sürmedi. Aristokratlar, her ne kadar eski zenginliklerini korumuşlarsa da, eski ayrıcalıklarını kaybetmiş olmaktan çok kızgındılar. Birçoğu yurtdışına çıkararak oradan, geride kalanlarla devrimi alaşağı etmek için komplolar düzenliyordu. Kral ve kraliçe, gizlice yabancı hükümdarlara yazarak yabancılardan istilasını talep etti.

Aynı zamanda hem kırsal hem de şehirli kitleler arasında, maddi koşulların iyileşmemiş olması nedeniyle öfke artıyordu. 1789 yazı, köylülük arasında, aristokratların şatolarını işgal etmeyi ve feodal ödenti senetlerinin yakılmasını içeren bir hoşnutsuzluk dalgasına –'büyük korku'ya– henüz tanık olmuştu. Şehirlerde ve pazar kasabalarında yiyecek kıtlıkları, fiyat artışları ve işsizlik nedeniyle, aristokratlara ve spekülörlere karşı nefret şeklini alan sürekli ajitasyon vardı. Gazetelerin sayısındaki hızlı artışının –yalnızca 1789'un son altı ayında 250 adet gazete yayın hayatına girdi– ve insanların buluşup ne olup bittiğini tartıştıkları siyasal kulüplerin etkisiyle, bir düşünce galeyanı söz konusuydu. Bu kulüplerin en iyi bilineni, kuzeydeki Arras kasabasından bir avukatın, Robespierre'in egemenliği altındaki ve ülkenin her yerinde benzer onlarca kulüple yazışan Paris Jakoben kulübüydü. Bir başka avukat, Danton, üyeliği ucuz, halka daha yakın olan Cordelier kulübüne hâkimdi ve bu kulübün üyeleri Jean Paul Marat tarafından yazılan, günlük tek sayfalık gazete, *L'Ami du Peuple*'den (Halkın Dostu) çok etkileniyordu.

Bununla birlikte iki yıldan fazla bir süre Lafayette'in 'ılımlı' anayasal monar-

şizmi siyasi arenaya egemen oldu. 1791 Haziran'ında kralın, sınırın ötesinde toplanmaya başlayan karşı-devrimci ordularla buluşmak üzere Paris'ten kaçmaya çalışması, bir köy posta memurunun tez davranıp yerel milisi çağırmasıyla önlenbilmişti. Meclise egemen olan hizip, monarşiye yönelik her türlü tehdide karşı çıkıyordu. 'Devrim sona ermiştir' diye açıkladılar ve kralın kaçırılmış olduğu öyküsünü yaydılar. Liderlerden birisi, Barnave, 'En büyük tehlike' diyordu, 'monarşinin yıkılmasıdır', zira bu 'mülkiyet kavramının yıkılması anlamına gelecektir'. Jean Paul Marat, saklanmaya ve kısa bir süre Britanya'da sürgüne zorlanmıştı. 'Le Chapelier' yasaları sendikaları ve grevleri yasaklıyordu. Ulusal Muhafızlar, yaklaşık 12 ay önce Federasyon Festivali'nin yapıldığı yerde, Champ de Mars'da cumhuriyet için dilekçe imzalamak üzere kuyrukta bekleyen binlerce kişinin üzerine ateş açtı. Daha sonra Kraliçe Marie Antoinette'in kaderine ağlayanlar tarafından nadiren sözü edilen bu katliamda, 50 kişi öldü.

Yine de baskı, yükselen halk ajitasyonunu durduramazdı. Yiyecek kıtlıkları, fiyat artışları ve işsizlik, emekçileri olduğu kadar, zanaatkârları ve (varlıklı sınıfların diz altında bağlanan kısa pantolonları yerine pantolon giydikleri için *sans-culottes* –baldırı çıplaklar– olarak bilinen) esnafı da çaresizlik noktasına getirmişti. 1792'nin Ocak ve Şubat'ı Paris'te yiyecek ayaklanmalarına tanık olurken, kırsal alanlarda yoksul köylü grupları buğday ve ekmekte fiyat indirimleri sağlamak için pazarlara üşüştü. Jakobenlerden birisi, Hébert, özellikle *sans-culottes* okuyuculara yönelik *Le Père Duchesne* adlı bir gazete çıkardı. En yoksul mahallelerden birinde popüler bir papaz olan Jacques Roux, düşmanları tarafından *enragés* ('kudurmuşlar') olarak adlandırılan bir grupla yoksulların aristokratlar ve zenginlere olan ilkel nefretini tutarlı bir hale getirdi. Artan sayıda *sans-culottes* siyasal kulüplere katıldı ve Paris'in her bölgesinde yapılan düzenli 'seksiyon' toplantılarına doluştu. Eski bir aktristin, Claire Lacombe'un önderliğindeki devrimci bir kadın örgütü, yiyecek protestolarına ve Versailles'a yürüyüşe katılanlara destek sağladı.

Baskı, toplumun tepesindekiler ara-

sındaki ayrılıkları da örtbas etmeye yetmiyordu. Kral ve kraliçe hâlâ ülke dışındaki karşı-devrimci ordularla komplo peşindeydi. Hükümeti yürüten 'ılımlılar', bu komploların ve alt sınıfların korkusu arasına sıkışmış olarak birbirlerine düştüler. Jakoben kulübü içinde (liderlerinden birisi Brissot'nun adından hareketle) Brissotinler ya da Jirondenler olarak bilinen ve kendilerini Robespierre ve Danton'a göre daha az radikal gören bir grup, Lafayette'i hükümetten düşürmek için manevra yapmaya başladı.

Birbirine rakip grupların her biri, sorunlarına çok basit bir çözümün olduğuna inanıyorlardı; Fransa'nın kuzey sınırları boyunca toplanan yabancı ordulara karşı savaş. Kral, yabancı ordularla savaşın, kendi iktidarını tümüyle iade edecek bir yenilgiyle sonuçlanacağına inanıyordu. Lafayette bunun kendisini tam anlamıyla bir diktatör yapacağına inanıyordu. Jirondenler milliyetçi bir heyecan dalgasından yararlanacaklarına inanıyorlardı. Savaşa karşı en kararlı muhalefet, tarihçiler ve popüler romancılar tarafından kana susamış bir canavar olarak tasvir edilen Robespierre'den geldi. Jakoben kulübünde, savaşın karşı-devrim kapı açacağını savundu. Ancak Jirondenlerin bir hükümet kurarak Avusturya ve Prusya'ya 1792 Nisan'ında savaş açma konusunda kralla anlaşmalarını engellemeyemedi.

DEVRİMCİ SAVAŞ

Savaş feci bir şekilde başladı. Fransız ordusu, kısmen generallerinin düşman saflarına geçme eğilimi nedeniyle, ciddi yenilgiler aldı ve kral bu kaosu Jirondenlerden kurtulmak için mazeret olarak kullanmak istedi. İşgalci ordu adına Brunswick Dükü, eğer zafer kazanırlarsa 'ibret verici bir öğ' alınacağını ve 'Paris şehrinin askere bırakılacağını ve asilerin hak ettikleri şekilde cezalandırılacaklarını' açıkladı.

Karşı-devrim tehdidi geri tepti. Aşğıdan yeni bir hareketin yükselişini hızlandırdı. Halk kitleleri arasında yabancı istilasının önceki üç yılda kazanılan her şeyi tehdit ettiği yolunda bir duygu vardı. Binlerce insan, resmen oy veremeyecek kadar yoksul 'pasif yurttaşlar', her Paris mahallesindeki düzenli halk meclisleri olan '*seksiyonlar*'a doluştu. Ulusal Meclis

tarafından yapılan karşı-devrimci istilaya karşı savaşmak için gönüllü çağırısı, yalnızca Paris'te 15.000 kişinin katılmasına yol açtı. Devrimin aktif taraftarları, *federeler* (*fédérés*), taşradaki kasabalardan, özellikle de Marsilya'dan Paris'e yürümeye başladılar ve Marsilyalıların yürüyüş melodisi devrimin marşı oldu. Paris'teki 48 *seksiyon* toplantısında, bir *seksiyon* dışında hepsi cumhuriyet istediler. Daha yoksul yörelerdeki yerel Ulusal Muhafız birlikleri devrimci havadan giderek daha fazla etkileniyordu.

Karşı-devrim hortlağından korkan yalnızca yoksullar değildi; orta sınıfın Robespierre, Marat ve Danton'un önderlik ettiği radikal kesimleri de korkuyorlardı. Daha ileri bir devrim yapmadıkları sürece yenilginin onları beklediğini gördüler. Ve 10 Ağustos 1792'de bunu, devrimdeki ikinci önemli dönüm noktasını, gerçekleştirdiler. *Seksiyonlardan* on binlerce *sans-culottes*, Tuileries Sarayı'na yürümek için *federelerle* birleşti. Kralı koruması gereken Ulusal Muhafızlar da ayaklanmaya katıldı ve kralcı birliklerle yapılan ve 600 kralcının ve 370 asinin öldüğü muharebede, kralcı birliklerini yendiler.

Paris halkı bir kez daha şehrin kontrolünü ele geçirmişti. Bir yıldan daha az bir süre önce, mülkiyet koşuluna göre seçilmiş olan 'ılımlı' temsilcilerden oluşan Meclis, bu yeni güce boyun eğdi. Kralın kovulması, Paris *seksiyonları* temeline dayanan devrimci komünün tanınması ve tüm erkeklerin genel oy hakkına dayalı yeni seçimler yapılması yolunda karar alındı. Jirondenler hükümeti yürütmek üzere yeniden iş başındaydılar, ama Jakobenlere üç koltuk vermek zorunda kaldılar ki bunlar içinde en dikkat çekeni Danton'un adalet bakanı olmasıydı.

Bu değişiklikler tek başına dışarıdan gelen tehdidi yenmeye yetmezdi. Şimdi Lafayette gibilerinin de katıldığı, Paris üzerine yürüyen yabancı ordular karşısında, Fransız ordusu yenilmeye devam ediyordu. Başkentte sürülerle soylu ve kralcı, çoğu iyi korunmayan hapisanelerde bulunuyor ve son üç yılın aşağılamaları karşısında intikam almak için fırsat bekliyordu. Ordunun subay kadroları ve yönetim, kralcı sempatanlarla doldurulmuştu.

Devrime yönelik tehditle yalnızca iki

şey başa çıkabilirdi: Çok sayıda kararlı devrimci gönüllüyü cephede düşman karşısına göndermek ve geride de monarşist ve aristokratların başka darbeler yapmaması için kararlı adımlar atmak. Hükümete egemen olan Jironenler bu iki görevi de yerine getirecek yetenekte değildi. Ama Danton, halkın ruh hâlini açığa vurmak için gerekli dirayeti gösterdi. Cephedeki ordulara yeni bir can verebilmek için Paris'in yoksul kesimlerinden heyecanlı devrimci gönüllüleri seferber ederken kullandığı slogan 'Cesaret, cesaret ve daha fazla cesaret'ti.

Paris'te de kitleler kararlı bir inisiyatif aldılar. Marat'ın kıskırtmasıyla içerideki karşı-devrimi ezme işini kendi ellerine aldılar. Hapishanelerin tepesine çökerek, kralcı olduğuna inandıkları kişileri, 'Eylül katliamları' olarak bilinecek olayla öldürdüler.

Bu hareket, kalabalıkların, eğer düşman Paris'i alırsa kendilerini darağacı ya da giyotinde bulacaklarını ve ayrıca yüksek yerlerdeki pek çok kişinin düşmana yardım etmeye hazır olduğunu bilmelelerine karşı bir tepkisiydi. Arkadaşlarını ve komşularını öldüren Champ de Mars katliamında, düşmanla birlik olan subayların cephelerdeki cinayetlerinde ve ekmek kıtlığının yol açtığı açlıkta çektikleri acıları görmüşlerdi. Bir şeyler yapmak zorundaydılar. Maalesef, kendilerine rehberlik edecek bir örgütlenmenin olmaması ve panik nedeniyle kalabalıklar, hapistekileri fark gözetmeksizin öldürmeye, dolayısıyla devrimin hızlı karşıtlarının yanı sıra, sıradan mahkûmları da öldürmeye kolaylıkla sürüklendiler. Bununla birlikte eylem, şehirdeki kralcı beşinci kolun kurtulması ve bastırılmasına yaradı.

20 Eylül'de devrimci ordu Valmy'de istilacı kuvvetleri durdurdu. Ertesi gün yeni Konvansiyon –tüm erkek nüfusun oylarıyla seçilen dünyadaki ilk yasama meclisi– monarşiyi sona erdirdi ve Fransa'nın 'bir ve bölünmez cumhuriyet' olduğunu ilan etti.

Yalnızca kral gitmekle kalmamış, üç yıl önce yerinden kımıldatılamaz olduğu düşünülen pek çok sima da gitmişti. Feodalizmin kalıntıları, aynen piskoposları ve manastır rahiplerini lüks içinde yaşatmak için insanların vermeye zorlandıkları ondalık vergiler gibi, şimdi, sözde olduğu kadar gerçekten de süpürülüp atılmıştı. Kilisenin hurafeleri artık devletin gücüyle desteklenmeyecekti. Aydınlanma düşüncelerini günlük hayata geçirmek için eğitimi teşvik etmek ve bilimsel bilgiyi geliştirmek üzere planlar vardı. Yerli kodamanların çıkarına çalışan iç gümrük noktaları gitmişti. Cephedeki gönüllü milis birliklerinde, kimin subay olacağı konusunda sıradan askerler oy kullanıyorlardı.

Goethe'nin yeni bir çağın başladığı inancına şaşmamak gerekir.

Bununla birlikte devrim bitmiş olmaktan çok uzaktı. İzleyen iki yılda, hem yönetimde hem de toplumun temelinde daha ileri radikalleşmelere tanık olundu. Sonra, 1794 yazında, yeni eşitsizliklerin ve kimi eski ayrıcalıkların yeniden ortaya çıkmasına, nihayet yeni bir monarşinin oluşmasına izin veren, devrimci dalganın ani bir gerilemesi söz konusu oldu. Bu süreç içinde, pek çok insanın zihnini ve devrime karşı olan sempatiyi çokça bulanıran ünlü 'terör' yer aldı. Konvansiyon'dan ucu ucuna bir çoğunlukla geçen kralın idam kararını, kraliçenin ve pek çok aristokratın idamı izledi. Daha sonra Jakobenler, Jironen liderleri giyotine gönderdiler; Robespierre ve Saint-Just, Danton ve Hébert'i giyotine gönderdi ve sonunda Robespierre ve Saint-Just'un kendileri, 'Thermidorcular' – Jironenler'in Danton'un ve Hébert'in eski destekçilerinin koalisyonu– tarafından giyotine gönderildi. Bu korkunç manzara, 'Her devrim, kendi evlatlarını yer' deyimini ve devrimlerin faydasız ve kanlı girişimler olduğu algısını yaygınlaştırdı.

Bu yanlış bir genellemedir. İngiliz Devrimi kendi liderlerini yemedi –o görev Restorasyon'un cellatlarına bırakıldı– ne de Amerikan Devrimi böyle bir şey yaptı. Bu ayrıca, Fransa'da etkili olan gerçek güçleri tümüyle kavramayı başaramayan bir gözlemdir.

DEVRİMİN KÖKLERİ

(...)

1780'lerde Fransız monarşisinin temel zihinsel meşguliyeti paraydı. Britanya ve Prusya ile Yedi Yıl Savaşları'nda ve daha sonra Amerika'nın Britanya ile savaşında muazzam miktarlar harcamıştı. Monarşi, vergi gelirini arttırmazsa iflas tehdidi altındaydı. (...)

Kral kısa bir süre için durumun ne kadar ciddi bir hale geldiğini görmek zo-

runda kalmıştı. 1786'da vergi sistemini rasyonelleştirecek ve onu soyluların ve kilisenin elindeki topraklara da yaygınlaştıracak bir 'reform' bakanı atadı. Aristokrasi çılına döndü. Kralın seçtiği bir 'muteber kişiler' meclisi önerileri reddetti. Daha başka reformlar önerilince, taşradaki parlamentoların cübbe soyluları, bunları hayata geçirmeyi reddettiler ve bakanlar onlara rağmen devam etmeye kalkışınca da kimi yerlerde ayaklanmaya dönüşen kamusal protestoları düzenlediler. Bu protestolarda soyluluk hâlâ öteki sınıfların pek çok üyesinin desteğini elde etmenin mümkün olduğunu görüyordu. Ne de olsa, yüksek vergilerden söz edilmesi burjuvazinin ve köylülüğün kimi üyelerine de bir tehdit olarak görünebiliyordu.

Kendilerini toplumun doğal liderleri kabul eden soylular, halk desteğini kullanarak, hükümeti kendi iradelerine tabi kılacakları hayaline kapıldılar. Temel talepleri, en son 1614 yılında toplanmış olan *Etats-Generaux*'nun toplanmasıydı. 1789 Mayıs'ında buna razı olan kral, burjuvazinin ya da alt sınıfların kimi ilerici hareketlerini değil, aristokrasinin gerici taleplerini kabul etmiş oluyordu.

Bununla birlikte aristokrasiye verilen bu taviz, öteki sınıfları örgütlenmeye zorladı. Onlardan 'üçüncü tabaka'nın temsilcilerini seçmeleri isteniyordu. Şehirlerde bu, delegeleri seçecek 'seçiciler'in seçimi için meclisler toplanması demektir. Köylerde ise kararların alınacağı bölge toplantısına kimin gönderileceğine köylüler karar verecekti. İnsanların çoğunluğunun bu tür işlerde bir deneyimi yoktu ve genellikle en iyi konuşanlara güvenirdi. Sonuç, üçüncü tabakanın meclisinin, avukatlar ve orta sınıfın öteki saygın kişilerinin egemenliğinde olmasıydı. Ancak delegelerin seçilme süreci, milyonlarca insanı ilk kez toplumdan ne istedikleri konusunda düşünmeye sevk etti. Fransa'nın her yerindeki köy ve kasabalarda,

Etats-Generaux'nun yerine getirmesini istedikleri listeler –*doléances*– hazırladılar. Tartışmalar Paris'in yoksul mahallelerinde, Temmuz ayında Bastille'i basacak ve Ekim ayında Versailles'a yürüyecek eylemci grupları kristalleştirmeye başladı. Ayrıca, köylüler arasında da heyecana yol açtı ve 1789 yazında yerli soylulara karşı bir isyan niteliği kazandı.

Aristokrasinin gerici tepkisi orta sınıf da harekete geçirdi ve *Etats-Generaux* toplanırken, temsilcilerinde bir özgüven havası yarattı. Bunlar niyet olarak devrimci değildi. Monarşiyi kaldırmak yerine, hâlâ monarşinin etkisi altındaydılar ve keyfi ayrıcalıklar ve kabadayılıkların sona erebilmesi için aristokrasiyi hizaya getirmek istiyorlardı. Ancak kendilerine emredilmesine razı değillerdi ve toplumdaki kaynaşmadan cesaret buluyorlardı. Dolayısıyla onların bu hareketlerini –'insan hakları' iddiaları ve feodalizme son verilmesine ilişkin açıklamalarını– aristokrasiyi mülkleriyle, kralı ise hatırı sayılır bir güçle yerinde bırakacak bir uzlaşma izleyebilirdi.

Ancak aristokratik gerici çabucak sonlandırılabilir gibi değildi. Aristokratlar kendi servetlerinin, kırsaldaki malikânelerinin ve ordunun subay kadrolarının kontrolünü ellerinde bulundukları sürece, eski ayrıcalıklı pozisyonlarını yeniden kazanmaya çalışacaklardı.

REFORMCULAR, DEVRİMCİLER VE BALDIRI ÇIPLAKLAR

1789 yazında orta sınıf meclisini destekleyen halk hareketleri, ilk kez, alt sınıfları kendi sefil kaderlerine meydan okumaya sevk etti. Azınlığın zenginliğinin ve çoğunluğun yoksulluğunun aynı madalyonun iki yüzü olduğunu görmeye başladılar. Başlangıçta zenginliği aristokrasiyle özdeşleştiriyorlardı. Ama çok geçmeden dikkatlerini aristokrasiyi taklit edenlere ya da 'mültezim' olarak zenginleşenlere, toprak sahiplerine, spekülörlere yönelttiler.

1789 ajitasyonu orta sınıflar içinde binlerce yeni eylemcinin ortaya çıkmasına yol açmıştı. Siyasi kulüplere devam edenler, bir sürü broşür ve gazeteyi okuyanlar ve seçim toplantılarında yer alanlar onlardı. Başlangıçta çok coşkuluydular. Tarih onlara, Aydınlanma'nın rüyasını gerçekleştirme, Voltaire'in kınadığı kötülükleri iyileştirme ve Rousseau'nun hayal ettiği toplumu kurma şansını verecek görünüyordu. Kendilerini eski Roma'daki Brutus'un yeniden dünyaya gelişi gibi hayal ederek, kahramanca tavırlar takındılar.

Ama bir yandan halkın galeyanı bir yandan da aristokratik gericiğin arasında sıkışık kalmak gibi bir tehlike karşılaydılar. Zira, her ne kadar 1789 halkın

rahatsızlığının aristokrasiyi yenebileceğini göstermişse de, toprak sahiplerinin borç senetlerini yakan köylüler, toprak sahipleri burjuvaziden geliyor diye imtina etmiyor; şehir ahali burjuva kökenli gıda spekülâtorlerine saldırmaktan geri kalmıyordu.

Orta sınıf siyasal eylemcilerinin saf- larında, tekrar eden ayrılıkların nedeni buydu. Tipik olarak çoğunluk güvenlik- ten, mülkiyetten ve monarşi ve aristok- rasi ile uzlaşılmasından yanaydı. Yalnızca radikal bir azınlık, kitleleri kıskırtma ris- kini göze almaya hazırdı. Ama o zaman da gericilik, kendisine verilen tavizlerden cesaret bularak çoğunluğu korkutacak hareketlere kalkışacak ve onlar da, her ne kadar bir kesimi ayrılıp karşı-devrime katılsa da, radikallerin arkasına geçecek- lerd. 1791 ve 1792'de olanlar budur. 1793'de bir kez daha olacaktır.

Cumhuriyetin ilan edilmesi ve kralın idam edilmesiyle zirveye ulaşan 1792 krizi, Lafayette'in Jakobenler tarafından devrilmesi ve Parisli kitlelerin 'seksiyon- lar' içinde örgütlenmesine yol açmıştı. Jironenler de bu harekete katıldılar, ancak hâlâ daha ileri gitme ve kralın ida- mını onaylama konusunda kararsızdılar. 'Ayak takımı'ndan, Brissot'nun deyimıyla 'anarşinin dokuz başlı yılanı'ndan kor- kuyorlardı. Kırdı ve kentte artan açlığa rağmen, Parisli seksiyonların fiyatların denetlenmesi, halkı beslemek için tahıl stoklarına el konulması ve 'istifçiler ve spekülâtorler'e karşı ibretlik girişimlerde bulunulması taleplerine karşı direndiler.

Bunun yerine bir önceki hükümetin yaptığına benzer şekilde kitlelere saldı- rdılar. Liderlerinden birisi Nisan ayında zengin burjuvaziye, 'Malınız tehdit altın- dadır ve sizler gözünüzü bu tehlikeye kapatıyorsunuz... Bu zehirli yaratıkları inlerine kadar kovalayın' diye uyarıyo- du. Konvansiyon, büyük bir çoğunlukla, Marat'nın yıkıcılık suçlamasıyla devrim mahkemesine verilmesine karar verdi, ama akladığını gördü. Hébert tutuklan- dı ve Konvansiyon'un başkanı –Brunswi- ck Dükü'nün meşum sözlerine benzer bir dille– şehirdeki 'tekrarlayan ayaklan- malar' sona ermediği takdirde 'Paris'in mahvolacağını' açıkladı. Komutanı Du- mouriez düşman saflarına katılınca, ordu bir dizi yenilgi aldı. Fransa'nın batısındaki Vendée bölgesinde memnuniyetsiz köy- lüler, kanlı bir kralcı ayaklanmaya katıldı- lar.

Nihayet 29 Mayıs'ta 'ılımlılar' ve kral- cılar birlikte Lyon'u ele geçirdiler, Jako- ben belediye başkanı Chalier'ı tutukladılar ve Temmuz'da idam ettiler.

Robespierre'in Jakobenleri, her ne kadar kimi tarihçiler orta sınıfın daha alt bir tabakasından geldiklerini ileri sürse- ler de, Jironenler kadar orta sınıftı. Ka-

muoyuna yaptıkları açıklamalarda sık sık belirttikleri üzere, mülkiyet 'hakları'na aynı derecede sadıktılar. Robespierre, ki- şisel olarak dürüsttü ama destekçilerinin pek çoğu devrimden maddi olarak yarar sağlamaya çalışma konusunda vicdan- ları rahattı; ne de olsa ya burjuvazinin mensubuydular ya da öyle olmaya çalışıyorlardı. Danton, bir keresinde kraldan para kabul ederek, kişisel olarak zengin- leşmişti. Marat ve Hébert, Parisli kitle- ler arasında ajitasyon yapıyorlardı; ama bunu kâra hiçbir itirazı olmayan küçük zanaatkâr ya da esnafın bakış açısından yapıyorlardı.

Ancak 1793 yazı başında devrimin ile- riye gitmesinin alternatifinin, geriye ken- dilerini de, önceki dört yılın kazançlarını da bırakmayacak bir gericilik karnavalı olacağını görebiliyorlardı. Ayrıca devri- mi ileriye itmenin tek yolunun da, bir kez daha Parisli kitlelerle ittifak yapmak ve burjuvazinin çıkarlarıyla çelişecek ön- lemler almak pahasına da olsa köylülüğe ödünler vermek olduğunu görüyorlardı. Robespierre günlüğüne, 'Tehlike orta sınıflardan geliyor, onları yenmek için halkı etrafımızda toplamalıyız' diye yazıyordu. Başka bir deyişle, Jakoben kulübündeki radikal burjuvazi, ılımlı Jironen burjuva- ziye karşı, Paris seksiyonlarının devrimci sans-culottes'larıyla birleşmek zorun- daydı. Devrimin üçüncü büyük dönüm noktasına gelinmişti.

26 Mayıs 1793'te Robespierre, hal- ka ayaklanma için bir çağrı yayınladı. 29 Mayıs'ta Paris seksiyonlarının 33'ü bir araya geldiler ve bir yeni ayaklanma, bir *journal* örgütlemek üzere dokuz kişiden oluşan bir ayaklanma komitesi seçtiler. 31 Mayıs ve 2 Haziran'da *tocsin* (alarm) zilin çalması ve top atışları kitleleri sokağa döktü. Konvansiyon'u 80.000 silahlı adamla kuşattılar ve 29 Jironen milletvekilinin tutuklanması için emirler yayınlanmasını istediler. Artık Paris sek- siyonları başkentteki iktidar merkezleri ve Jakoben liderler de fiilen Fransa'nın hükümetiydi.

Yenilgiye uğrayan Jironenler vilayet- lerde isyan çıkarmak için şehirden kaç- tılar. Ordunun subay kadroları arasında dostları, büyük tüccar arasında müttefik- leri vardı; kırsal bir ayaklanmadan korkan orta sınıf toprak sahiplerinin sempatisi onlardan yanaydı ve 'kalabalığı' bir teh- dit olarak görenlerin sadakatine sahipti- ler. Ve hiç kuşkusuz devrime karşı bir za- ferden coşku duyacak olan aristokrasinin desteği de onlardan yanaydı. Birkaç haf- ta içinde ülkenin güney ve batısının çoğu Jironenler'in elindeydi. Vendée kral- cıların eline geçmişti, Jakoben karşıtları Toulon'un güney limanını ve Akdeniz do- nanmasının gemilerini Britanya'ya teslim etmişlerdi ve yabancı ordular hâlâ Paris'e

doğru ilerliyorlardı. Jironen kasabası Caen'den bir kadın, Charlotte Corday, yardımına ihtiyacı olduğu gerekçesiyle Marat'ya sokulup, banyodayken bıçakla- yarak öldürünce, karşı-devrimin Paris'te bile vurabileceği görülmüştü.

Parisli sans-culottes kitleler Jakoben liderleri, kokuşmuşluğu önlemek için daha ileri devrimci önlemler alma konu- sunda zorladı ve liderler çok geçmeden başka seçenekleri olmadığını gördüler. Haftada en az bir kez Konvansiyon'a rapor veren ve her ay yeniden seçilen Kamu Güvenliği Komitesi'ne uygun gör- düğü her türlü acil önlemi alma yetkisi verildi. 'Azami (fiyat) yasası', ekmeğe fi- yat kontrolü getirdi ve insanların açlığı üzerine spekülasyon yapılması, idamlık suç sayıldı. Bir aileyi geçindirmek için ge- reken asgari düzeyin üzerinde geliri olan- lardan, yüzde 10'dan başlayarak yüzde 50'ye kadar yükselebilen müterakki bir vergi ve savaşın masraflarını karşılamak üzere zenginleri zorunlu borçlandıran bir yasa kabul edildi. Ekonomi, savaş malze- mesi üreten önemli bir kamu sektörüyle, giderek daha fazla merkezi yönetime tabi oldu. Kaçanların ve kilisenin el konulan toprakları, köylülerin öfkesini yatıştırmak üzere küçük parsellere bölündü. Gönüllü devrimci birlikler ve eski ordu birlikleri, gönüllüler askerleri şevklendirebilsin ve onlardan askeri becerileri öğrenebilsin- ler diye cephede birleştirildi ve subayla- rını ortaklaşa seçtiler. Şüpheli memurlar devlet dairelerinden kovuldu. Taşradaki ayaklanmaları bastırmak üzere tam yet- kili devrim komiserleri gönderildi. Yaşları 18 ile 25 arasında olan bütün bekâr er- keklere, varlıklarının parayı ödeyip muaf olmasına olanak veren eski ayrıcalıklar olmaksızın, askere gitme zorunluluğu ge- tirildi. Nihayet, Eylül ayındaki daha başka *journal*'lerden sonra Konvansiyon ve Kamu Güvenliği Komitesi sert baskı –te- rör– politikasına karar verdi.

JAKOBENLER VE TERÖR

Terörü harekete geçiren güç aşığın- dan, eski rejimde acı çekmiş ve eğer bu rejim geri dönerse daha fazla acı çeke-ceklerini bilen; dostları ve akrabaları zaten ihanet ve ahlaksız vurgunculuk ne- deniyle her gün cephelerde ölen insan- lardan geldi. (...) Ama başlıca Jakoben liderler çağrıya uyma konusunda yavaş- tılar. Efsanenin 'duygusuz kasabı' olmak bir yana, Robespierre, devrimin ilk gün- lerinde ölüm cezasının kaldırılması için çağrı yaparken hemen hemen tek başı- naydı. Buna karşılık Jironenler, ölüm cezasının alt sınıflardan sıradan suçlular için uygulanmasını desteklediler, ama sıra krala geldiğinde pişman oldular.

1793 Eylül'ünden önce devrim mah- kemesi önüne çıkarılan 260 kişiden yal-

nızca 66'sı ölüme mahkûm edilmişti. Ekim ayından itibaren işin hızı arttı. Kra- liçe Maria Antoinette'in idamını, Jiron- denler'in ve (kendi davasını savunmak için bir Jakoben olarak nümayiş yapan) Orleans Dükü'nün mahkûm edilmesi iz- ledi. 1793'ün son üç ayında 395 sanıktan 177'si ölüme mahkûm edildi ve Aralık ayına gelindiğinde Paris hapishanelerin- de, Ağustos ayında 1500 olan mahkûm- ların sayısı 4.525'e yükselmişti. Bununla birlikte, bu aşamadaki idamların sayısı, romanların ve filmlerin her gün onlarca kişinin giyotine gönderildiği yolundaki popüler anlatılardan çok daha azdı.

(...)

Terörün incelenmesi gereken bir baş- ka yönü daha vardır. Bu, 1793-94 boyun- ca devrimci liderlerin birbirlerine karşı uyguladıkları terördü. Bu, Jironenler ve Jakobenler arasındaki düşmanlıkla baş- ladı. Jironenler Marat'ya karşı ortaya koydukları suçlamalarında baskıya baş- vurma konusunda kendi istekliliklerini de göstermişlerdi. Bununla birlikte, Jako- ben hükümetin kurulmasından sonra tu- tuklanan ilk Jironen liderler yalnızca ev hapsine çarptırılmıştı. Daha sonra Paris'i terk edip taşrada isyan çıkararak, bunun yalnızca sözcüklerle giderilemeyecek bir anlaşmazlık olduğunu kanıtladılar. Ro- bespierre ve Danton, serbest bırakılacak her Jironenin aynı şekilde davranaca- ğına inanmaya başladılar. Onları engel-lemek için şiddetli ve etkin baskıdan –iç savaş koşullarında bu idam anlamına ge- liyordu– başka çare yoktu.

Ancak orta sınıf Jakobenler için, Ji- rondenlere uygulanan aynı mantık, iç savaş koşullarında diğer başka cumhuri- yetçilere de uygulanabilirdi. Robespier- re açısından, onun kendi müttefikleri, Paris'in sans-culottes'ları, sorun olmaya başlamışlardı. Devrime sokaklarda des- tek verme konusunda harikalar yarat- mışlardı. Ama aynı zamanda Robespier- re'in ve diğer Jakoben liderlerin geldiği sosyal grupla –o cumhuriyet için sava- şıp savaşmamak konusunda yalpalayan mülkiyet sahibi grupla– da çatışıyorlardı. Sans-culottes'lar terör çağrısını benim- sediği anda Robespierre sans-culottes örgütleri üzerine de gitmeye başladı: Eylül ortasında Jacques Roux tutuklandı; Ekim ayında Claire Lacombe'un Devrimci Cumhuriyetçi Kadınlar Derneği dağıtıldı ve nihayet Mart ayında Hébert ve birkaç başka kişi daha giyotine gönderildi.

Saygıdeğer, mülkiyet sahibi orta sını- fı korkutabilecek olan talepleri ortaya atan 'aşırı' Robespierre'in tek sorunu değildi. O ayrıca, o anın ihtiyaçlarının ötesinde kişisel çıkarlarını ve eğilimlerini sergileyenlerin de devrimi yıkabileceğin- den korkuyordu. Bu özellikle, muazzam devrimci cesarete ve heyecana sahip,

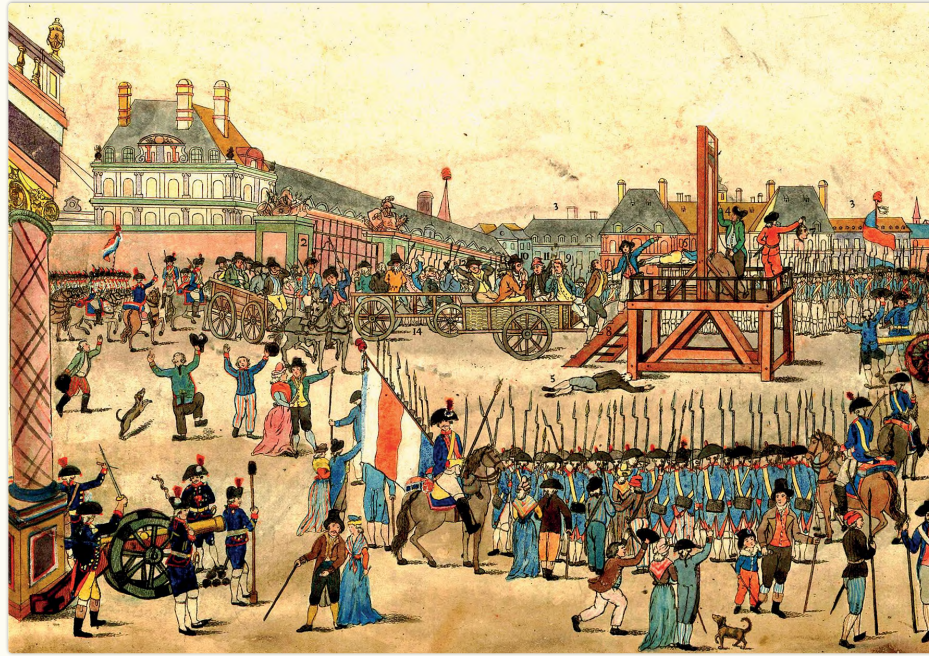
ama ayrıca kuşkulu zengin figürlerle bir araya gelmenin getireceği ödüllere de meyleden Danton'un çevresindeki grup için geçerliydi. Başlıca arkadaşlarının Fransız Doğu Hindistan Şirketi'ndeki bir rüşvet olayına karışmış olmaları bir rastlantı değildi. 1794'ün Ocak ve Şubat'ında, Danton etrafına gayriresmî 'müsamahakâr' bir hizip toplamaya başlayınca, onun da Jirondenler'in dokuz ay önce girmiş oldukları yola girdiğinden korktu. Hébert'in idamından beş gün sonra tutuklanma, yargılanma ve idam edilme sırası Danton, Desmoulins ve diğerlerine gelmişti.

Robespierre ve yakın müttetikleri kendilerini kuşatılmış hissediyorlardı. Kendi sınıfları, karşı-devrimin güçlerine yarı yarıya kapılmıştı. Kâr etmeye dayanan bir sınıfın üyeleri sürekli olarak rüşvet ve ahlaksızlık kuşkusuyla karşı karşıydı. Yalnızca sert önlemler korkusu, orta sınıfı zafer yolunda tutabilirdi. Robespierre, orta sınıfın temel değerlerinin gerçekleşeceği yeni bir toplumdansa inanıyordu. Bu duygusunu, hedefinin 'erdem'le özdeş olduğunu belirterek ifade etmiştir. Ama bu amaca, orta sınıfın kendisini –kimi zaman çok sert bir şekilde– disiplin altına almadan ulaşamayacaktı. 1794 Şubat'ında ifade etmiş olduğu gibi, 'Erdem olmadan terör yararsızdı; terör olmadan erdem güçsüzdü'.

Dahası terör, devleti, devrimci duygu ve eylemin odağı yapıyordu. Terör, *sans-culottes* kitleleri orta sınıf için tam bir tehlike olmaktan –devrimin yönünün giderek alt sınıfların eline geçmesi tehlikesi– uzaklaştırmaya hizmet ediyordu. *Sans-culottes*'ların devletin iş başındaki giyotinini seyretmeleri ve *Carmagnole* dansı yapmaları, orta sınıf politikacıları için kendi adlarına hareket etme ve taleplerde bulunmalarından çok daha iyiydi. Terör yalnızca devrimi savunmak için işlemeye başlamadı; o aynı zamanda burjuvazinin uzlaşıcı unsurlarıyla kitleler arasında, devletin bir siyasal grup tarafından nasıl merkezleştirildiğini de sembolize ediyordu.

1794 baharına gelindiğinde Robespierre çevresindeki Jakobenler, Paris'teki halk örgütlerini dizginleyerek –komünü dağıtıp, *seksiyonları* ve yiyecek istifçiliğini araştıran komisyonu lağvederek– tek başlarına yönetiyorlardı. Devlet iktidarı, öyle görünüyordu ki, artık daha önce hiç olmadığı kadar, soldaki ya da sağdaki hiziplerin hücumuna uğramayan, bir grup kenetlenmiş adamın elindeydi. Böylesine merkezleşmiş bir iktidar, ancak her zamankinden daha fazla baskıya başvurarak yoluna devam edebilirdi. Soboul'un açıkladığı gibi:

"O zamana kadar terör... devrimin düşmanlarına yönelmişti. Ama şimdi,

devlet komitelerine karşı çıkanları da kapsayacak kadar genişlemişti. Böylelikle komiteler siyasal hayat üzerindeki tahakkümlerini güçlendirmek için terörü kullanıyorlardı."

Terörün merkezleşmesi kendi ivmesini yarattı. Jakoben çekirdek, kendileriyle birlikte olmayan herkesin kendilerine karşı olduğunu düşünmeye başladı – ve bu düşünce kısmen haklıydı. Özgürlüklerinin kısıtlanmasından rahatsız olan kendi orta sınıfları içinde, onlara karşı artan bir düşmanlık gelişirken, Roux ve Hébert'in pek çok *sans-culottes* yandaşlarının da düşmanlığı artıyordu. Bu tür düşmanlıklarla terör yoluyla baş etmek, yalnızca Jakoben çekirdeğin daha fazla yalnızlaşmasına hizmet ediyordu. Ama terörü durdurmak, Jakoben çekirdekten intikam almak isteyenlerin ellerinin serbest kalması tehdidini içeriyordu.

Robespierre ne yapacağı konusunda kararsız kaldı. Belirli vilayetlerde, örneğin, Nantes'daki kitlesel boğdurma olayından sorumlu olan adamı Paris'e çağırarak, terörü kontrol etmeye çalıştı. Ama daha sonra, Mayıs 1794'te Paris'teki terörün büyük ölçüde artmasına izin verdi; o kadar ki izleyen üç ay, bir önceki yıldaki kadar infaza tanık oldu. (...)

THERMİDOR VE SONRASI

Devrimci rejimi savunmada, Jirondenler'in yöntemleri başarılı olmadığı halde Jakobenlerin yöntemleri başarılı oldu. 1794 yazına gelindiğinde devrimci ordu kendisini, muhtemelen Avrupa'nın o zamana kadar gördüğü en iyi savaş gücü olarak ortaya koyuyordu. Taşradaki isyanlar ezilmişti ve Fransız ordusu Brüksel'i işgal etmiş, kuzeye doğru ilerliyordu ve de cumhuriyet gerçekten de 'tek ve bölünmez' görünüyordu.

Bununla birlikte bütün bu başarılar Jakobenler için başa çıkılması zor bir sorun yarattı. Sağ ve sol arasında denge

kurarak kendilerini yükseltmeyi başarmışlardı ve bu süreç içinde, orta sınıfın büyük kesimlerinin birkaç ay öncesine kadar herhangi bir alternatifi olamadığı için, kendi orta sınıflarının kimi kesimlerine de çok sert davranmışlardı. Konvansiyon'un her ay, Kamu Güvenliği Komitesi'nin yetkilerini yenilemesinin nedeni buydu. Ancak zaferler, artık diktatörce yönetimin gerekli olmadığı konusunda artan bir duyguya yol açtı.

Önceki aylarda Robespierre pek çok düşman kazanmıştı: Danton'un 'müsamahakâr' sempatanları, baskıyı çok ileriye götürdükleri için taşradan çağrılan özel temsilciler, Hébert'in eski müttetikleri ve Jirondenlerden aslında hiçbir zaman kopmamış olan ama bunu söylemekten çekinenler. 27 Temmuz 1794'te, Konvansiyon'daki bir tartışmanın ortasında, Robespierre'e karşı pusu kurmak üzere birleştiler. Bir delege onun hakkında bir tutuklama emri çıkarılmasını önerdi; yakın müttetikleri ve Konvansiyon, ittifak halinde önerinin lehinde oy verdi.

Jakobenler kendilerini kurtarmak için kitleleri devrimci bir Journé'de ayaklanmaya davet ettiler. Ancak böyle bir ayaklanmayı düzenleyebilecek olan komiteleri kendileri lağvetmişler ve *sans-culottes* gazetelerini kendileri yasaklamışlardı. Yalnızca dört gün kadar önce, yiyecek üzerindeki spekülasyon yasağını kaldırmışlar ve pek çok zanaatkârın kazancında bir azalma anlamına gelen, en yüksek ücret oranlarını yayınlamışlardı. Paris'in 48 seksiyonundan yalnızca 16'sı ayaklanma girişimine katılmak üzere güç gönderdi ve bunlar da dağılmadan önce, uygun bir liderlik için saatlerce beklediler. Robespierre ve 21 müttetiki 28 Temmuz'da idam edildi; ertesi gün bunları 71 kişi izledi –bu, devrimin tarihindeki en büyük kitlesel infazdı.

Robespierre Konvansiyon'da 'Cumhuriyet kaybedilmiş bir davadır. Şimdi

eşkiya zafer kazanmıştır' diye bağırıyordu. Son beş yılın büyük hareketinin sona erdiği anlamında bu söz doğrudu. Cumhuriyetin devrimci takviminde Robespierre'in devrildiği ayın adı olan Thermidor, o zamandan beri, içerideki karşı-devrimi sembolize eder.

Robespierre'i deviren müttetikler iktidarda uzun süre kalmadılar. İzleyen aylar, devrimden nefret edenlerin yeni bir güven kazanmalarına tanık oldu. Zengin genç caniler, *jeunesse dorée* (altın gençlik), devrimci idealleri savunan ya da kendilerinden 'daha iyi' olanlara saygısızlık edenlere saldırarak, Paris sokaklarını ele geçirmeye başladılar. Aralarından bir grup Paris Jakoben kulübünü kapamaya zorladı. Bir anayasa değişikliği, oy verebilmek için yeni mülkiyet koşulları getirdi. Bu 'beyaz terör', eski devrimcilerin idam ve pek çoklarının mağdur edildiği bir dalgaya yol açtı. 1795 Nisan ve Mayıs'ın da iki kısa *sans-culottes* kalkışması, yoksullara bir şans verilse, *jeunesse dorée*'nin hakkından geleceklerini gösterdi, ama bunlar Thermidorculara sadık kuvvetler tarafından ezildiler. Yurtdışına kaçmış olanlar ülkeye dönmeye ve yakında monarşinin geri geleceğini söyleyerek böbürlenmeye başladılar. Tahtta hak iddia eden, gelecekteki XVIII. Louis, sürgünde, eski rejimi, üç tabakasıyla birlikte geri getirmek istediğini ve devrime katılan herkesi, Thermidorcular da dahil, cezalandıracağını ısrarla iddia etti. Daha sonra, 1795 Ekim'inde kralcılar Paris'te kendi ayaklanmalarını düzenlediler. Dehşete düşen Thermidorcular Jakobenleri yeniden silahlandırmaya ve ordunun önünde *sans-culottes*'ları yardıma çağırmaya başladılar; özellikle yükselmekte olan, bir zamanların Jakobeni Napolyon Bonapart adlı bir subay yardımcısına geldi. Çok kanlı bir monarşi restorasyonundan korkan Thermidorcular, iktidarı beş kişiden oluşan bir Direktörlüğün elinde toplamaya razı oldular. Dört yıl süreyle Direktörlük, bir o yöne bir öteki yöne çekildi ve bu arada ordudaki tabanı hem kralcılara hem de halk Jakobeneziminin yeniden doğuşuna karşı bir kale teşkil eden ve aslında 1799'da kendisine diktatörce yetkiler veren bir darbe düzenleyen Napolyon'a daha fazla güç kazandırdı. Napolyon, 1804 yılında papaya kendisini imparator ilan ettirdi ve kimi eski Jakobenlerin ve sürgünden dönen aristokratların desteğiyle ülkeyi yönetti. Nihayet 1814 ve 1815'te ordularının yenilmesi, öteki Avrupa devletlerinin Bourbon monarşisini yeniden kurmalarına olanak verdi. Robespierre'in son, umutsuz uyarısı gerçekleşmiş görünüyordu.

(...)

(Halkların Dünya Tarihi, Yordam Kitap, 5. Basım, s.274-295)

Avrupa'da polis devletine geçiş hazırlığı

11 Eylül 2001'de Dünya Ticaret Merkezi'ne ve Pentagon'a karşı gerçekleşen saldırıların ardından "terörle mücadele" adı altında dünya ölçüsünde demokratik hak ve özgürlüklere karşı büyük bir haçlı seferi başlatıldı. Özellikle son on yılda Avrupa'nın kapitalist hükümetleri bunu yeni bir düzeye taşıyacak adımlar attılar. Geçtiğimiz yıllarda gerçekleşen Paris, Nice, Dresden ve Viyana'daki cihatçı terör saldırılarına da Avrupa ölçüsünde polis devletini geliştirerek yanıt veriyorlar. İngiltere kraliçesinin, polise geniş yetkiler veren yasayı haklı çıkarmak için sarf ettiği, "Uzun zamandır pasif hoşgörülü bir toplum olduk, vatandaşlarımıza şunu söylüyoruz. Yasalara uyduğunuz sürece sizi rahat bırakacağız" sözleri çok şey anlatıyor.

Avrupa polis devletine dönüşme yolunda hızla ilerliyor. Art arda çıkarılan polis ve güvenlik yasaları bunun yolunu düşüyor. On yıldan fazla bir süredir "terörle savaş" Avrupa'nın en önemli gündemleri arasında yer alıyor, temel hak ve özgürlüklere yönelik saldırıların bahanesi olarak kullanılıyor. Tüm AB ülkelerinde polis yeni yetkilerle donatılarak özgürlükler adım adım gasp ediliyor. "Teröre karşı mücadele" adı altında polis devleti uygulamaları olağanlaştırılıyor.

YENİ YASALARLA POLİS KEYFİ YETKİLERLE DONATILIYOR

"Küresel Güvenlik Yasası", "Anti-Terör Paketi", "Terörizmle Mücadelede Polis Tedbirleri" vb., Avrupa ülkelerinde uzun süredir demokratik hak ve özgürlükleri kullanılamaz hale getirmeyi hedefleyen adımlardır. Polis devletini tahkim edecek ve polis şiddetinin önünü daha fazla açacak yeni yasal düzenlemeler İngiltere, Almanya, Fransa, Avusturya gibi ülkelerde peş peşe geliyor. En son İsviçre'de gündeme gelen yasa ise, tüm Avrupa'daki en sert polis yasası olarak kayda geçti. Uluslararası Af Örgütü ve BM İnsan Hakları Özel Raportörü Nils Melzer, bu yasayla "bundan böyle herkesin yasal olarak hüküm giymiş bir suçlu haline gelebileceğini" vurguladı. İmza toplamanın bile devlet düzenine karşı bir tehdit olarak görülebileceğine dikkat çekti. Yasanın geçmesi üzerine, "Bugün insan hakları için zifiri karanlık bir gün" nitelemesini yaptı.

Söz konusu yasayla, bir kişi hakkında belirsiz bir gelecekte "terörist faaliyette bulunacağına" dair "ipuçları"na sahip olunması, ilgili kişinin tutuklanması için yeterli. Yetkililerin ispatlayacağı hiçbir suç olmadığı için ispat yükümlülüğü tersine çevriliyor. İlgili kişinin "potansiyel olarak tehlikeli bir kişi" olmadığına dair kanıtlar sunması gerekiyor. Gizli servisler ve polis teşkilatı "zararlı faaliyetleri" önlemek için kişilerin özel yaşamlarını adım adım izleyecek. Polis vahşetinin kaydedilmesi suç sayılacak ama hiçbir kısıtlama olmaksızın polisin herkesi video ile kaydetmesine izin verilecek. Potansiyel suçlu görülen kişiler mahkeme kararı olmadan tutuklanabilecek, vb...

Bu yeni polis ve güvenlik yasaları, polis devletine geçişte yasal-kurumsal düzenlemelere meşruluk kazandırmayı amaçlıyor. Bunun temel hedeflerinden biri demokratik hak ve özgürlüklerin ayaklar altına alınması, bir diğeri ise ilerici ve devrimci akımlardır. Tüm batılı emperyalistler "islami terörü" de bunun bahanesi olarak kullanmaktadır.

ZAMANLAMA RASTLANTI DEĞİL

Sermayenin emeğe ve siyasal özgürlüklere yönelik sistematik saldırılarıyla Avrupa'da "sosyal devlet" yıllar önce çöktü. İşçi sınıfı ve emekçilerin zorlu mücadelelerle elde ettikleri ve aynı zamanda sosyalizm tehdidi karşısında burjuvazinin katlanmak zorunda kaldığı ekonomik, sosyal ve siyasal haklar uzun

bir dönemdir "taşınmaz yük" haline geldi. Avrupa burjuvazisi çok boyutlu saldırılarla bu "yük"lerden kurtulmak istiyor. Gelinek yerde bu konuda epeyce mesafe de almış bulunuyor.

'80'li yıllardan itibaren gündeme getirilen neo-liberal saldırılar işçi ve emekçilerin yaşamında yıkıcı ve ağır sonuçlara yol açtı. Bu kendini, kabusu dönüşen işsizlik, çalışma saatlerinin ve emeklilik yaşının uzatılması, ücretlerin düşürülmesi, sağlık ve eğitim alanında kötüleşme, güvencesizlik, geleceksizlik, artan yoksulluk ve sefalet, sokakta yaşamak zorunda kalan yüzbinlerin evsizliği biçiminde gösteriyor. Servet-sefalet kutuplaşması emperyalist metropollerde de hızla büyüyor. Dünya Zenginlik Raporu verilerine göre Almanya'da son bir yıl içinde milyonerlerin sayısının yüzde 4,5 oranında artması, tersinden yoksulluğun da yaygınlaşması ve derinleşmesi anlamına geliyor.

Hazırlıkları yapılan saldırıların da bir sonucu olarak sosyal sorunlar önümüzdeki yıllarda yeni düzeylere taşınacak, emperyalist burjuvazinin katlanan karlarına işçilerin büyüyen yoksullaşması eşlik edecektir. Dünya sahnesine etkili bir emperyalist odak olarak çıkmak isteyen AB, bunun zorunlu kıldığı kaynakları da emekçilere fatura etmektedir. Kolluk güçlerine ve silahlanmaya yapılan harcamalar istikrarlı bir şekilde artırılırken, buna sosyal saldırıların tırmandırılması eşlik etmektedir.

BATI BURJUVAZİSİNİN SINIF MÜCADELESİNE HAZIRLIĞI

Bugünün dünyasında emperyalizmin hükümlerine, kapitalizmin insafsız sömürüsüne ve yaşamın her alanını kapsayan hoyratlığa karşı, işçi ve emekçilerin saflarında büyüyen bir öfke ve nefret sözkonusudur. Bu kendisini çeşitli biçim ve düzeylerde dışa vuruyor. İşçi sınıfı ve emekçilerin kazanımlarını korumak ve yeni haklar elde etmek için giriştikleri mücadeleler AB burjuvazisini harekete geçiriyor. Temel demokratik hak ve özgürlükler adım adım gasp ediliyor, polis devleti uygulamaları yasallaştırılıyor.

Bütün bunlar Avrupa burjuvazisinin gelişip güçlenecek olan sınıf mücadelelerine bugünden hazırlandığını gösteriyor. Burjuva demokrasinin ikiyüzlülüğünü gizleyen örtü gitgide bir kenara atılıyor, gerici özü daha da açığa çıkıyor. O çok övündükleri "batı demokrasisi"nin sermaye sınıfının bir diktatörlük aracı olduğu gerçeği giderek daha geniş emekçiler tarafından görülür hale geliyor.

Böylece ekonomik ve sosyal hakların yanı sıra siyasal hak ve özgürlükler uğruna mücadele de yaşamsal önem kazanıyor. Bu mücadele devrimci bir işçi hareketinin önderliğinde kapitalizme karşı verilecek mücadelenin ayrılmaz bir parçası olarak ele alındığı koşullarda, bu saldırganlığın püskürtülmesi, gerçek ve kalıcı kazanımların elde edilmesi olanaklı olacaktır.

Emperyalist zirveler ve ABD'nin hesapları

Başını ABD'nin çektiği emperyalist batı bloku son iki aydır yapılan zirvelerle egemenliğini sağlamlaştırmaya çalışıyor. Son yıllarda emperyalist dünya düzeninde yaşanan hızlı değişim, ABD emperyalizminin sarsılmakta olan hükümlerini, tek kutuplu dünya hayalinin Çin ve Rusya tarafından zorlanması, bu gelişmelere uygun stratejileri kaçınılmaz kılıyor.

Bu ihtiyaç üzerinden gündeme gelen zirveler, temelde iki soruna çözüm üretmeyi amaçlıyor. Birincisi, Çin'in önü alınamayan ekonomik ve askeri büyümesi, Rusya-Çin ittifakının her geçen gün güçlenmesidir. Bir diğeri, emperyalist batıda uluslararası tekellerin çıkar çatışmalarının ortaya çıkardığı sorunların giderilmesidir.

Brüksel'de toplanan AB zirvesinde, kimi farklılıklar içermekle birlikte, Rusya'ya karşı daha sert bir döneme girilmesi gerektiği konusunda mesajlar verildi. Somut adımların nasıl olacağı ise NATO zirvesi sonrasında bırakıldı. AB ile çatışmalı olan Trump'ın seçimleri kaybetmesi, yerine Transatlantik ilişkilere önem veren Biden'ın gelmesi de bunu gerektiriyor. Zira AB'nin ABD'yle uyumlu hareket etmesini sağlamak Biden'ın öncelikleri arasında yer alıyor.

Rusya ve Çin'e karşı müttefikleri çoğaltma, Biden'ın dış politikasının esasını oluşturuyor. ABD için AB ve NATO, Çin'i geriletme, Rusya'nın Doğu Avrupa'daki etkisini kırmak bakımından önem taşıyor. Bu çerçevede, 11-13 Haziran G7 zirvesi, 14 Haziran NATO zirvesi ve 24-25 Haziran AB zirvesinde ağırlıklı olarak Çin ve Rusya'ya karşı hangi adımların atılacağı ele alındı.

Gerçekleşen zirvelerle ABD, emperyalist ülkeler arasındaki sorunların çözümünü ve ittifakların güçlendirilmesini hedefliyor. Batılı emperyalistler arasındaki çıkar çelişkilerinin derinleşmesi, koordinasyonun silikleşmesiyle ortaya çıkan sorunların çözümü için ortak düşmanların yaratılmasını hedefliyor. Biden bunu sağlayamadığında, ABD'nin Transatlantik ittifaka liderlik edemeyeceğinin farkında.

NATO zirvesinde kabul edilen yeni strateji belgesine göre; "NATO sürekli kendisini gelecekteki belirsizliklere uydurmalı. Dünya önümüzdeki 10 yılda, ittifakın Soğuk Savaş sırasında ve son-

ABD'nin Rusya'ya karşı temel politikalarından biri, Karadeniz'e egemen olmaktır. Sovyetler Birliği'nin dağılmasından bugüne Karadeniz'e kıyısı olan Bulgaristan, Romanya, Ukrayna ve Gürcistan'la yakın ilişkiler kuran ABD, Karadeniz'de etkinliğini artırma yolunda ilerliyor.

rasındaki on yıllardan çok farklı olacak. Büyük güçler arasındaki rekabetin şekilleneceği, kuralsız dış politika programına sahip kendisine güvenen otoriter rejimlerin güçlerini ve etki alanlarını genişleteceği ve NATO müttefiklerinin sistematik olarak güvenlik ve ekonomi alanlarında meydan okumalarla karşı karşıya kalacakları bir dünya olacak." Bu metin, emperyalist batı bloğunun önümüzdeki on yıl içinde Rusya ve Çin'e karşı tutumunu net bir biçimde ortaya koyuyor.

Çin karşısında gerileyen ABD emperyalizmi militarist üstünlük ile hegemonyasını sürdürmeyi planlıyorlar. NATO devreye sokularak Çin ve Rusya'ya karşı provokasyonlar düzenleniyor. ABD'nin Rusya'ya karşı temel politikalarından biri, Karadeniz'e egemen olmaktır. Sovyetler Birliği'nin dağılmasından bugüne Karadeniz'e kıyısı olan Bulgaristan, Romanya, Ukrayna ve Gürcistan'la yakın ilişkiler kuran ABD, Karadeniz'de etkinliğini artırma yolunda ilerliyor. Haziran ortasında yapılan zirvelerinin üzerinden çok geçmeden Defender isimli İngiliz savaş gemisi ABD'nin bilgisi dahilinde Karadeniz'e giriş yaptı. Kırım yarımadası

açıklarında Rusya'nın kara sularına izinsiz girerek, tüm uyarılara rağmen provokasyon yaratmaya çalıştı ve Rusya'nın uyarı ateşi ile karşı karşıya kaldı.

Hemen ardından, Rusya'nın tüm itirazlarına rağmen, NATO'nun dahil olduğu Deniz Meltemi adı verilen Karadeniz tatbikatı, 28 Haziran günü başladı. Bu tatbikat, bugüne kadar Karadeniz'de yapılan askeri tatbikatların en büyüğüdür. Tatbikat 32 ülke, 30 savaş gemisi, 40 savaş uçağı ve 5 bin askerin katılımı ile yapıldı. Japonya, Güney Kore Mısır, Senegal, Fas BAE ve Brezilya gibi Karadeniz'le hiçbir ilgisi olmayan devletler de tatbikata katıldılar.

Bu saldırgan tutuma, ABD'nin Rusya'yı çevreleyen yaklaşık 20 ülkede yeni üsler kuracağını açıklaması eşlik etti. 240 milyon dolarlık bütçenin ayrıldığını belirten Pentagon belgesine göre, ABD'nin askeri tesis kurmayı planladığı ülkeler arasında Kazakistan, Özbekistan, Tacikistan ve Türkmenistan yer alıyor. Bu gelişme üzerine Putin, "bu süreç, ABD ve NATO'nun askeri altyapısının Orta Asya ülkelerine yerleştirilmesi sürecine dönüşmez ve dönüşmemelidir" sözleriyle

tepkiyi ortaya koydu.

ABD, Baltık-Doğu Avrupa-Karadeniz-Kafkasya-Orta Asya hattı ile Rusya'ya karşı; Orta Asya-Hint Denizi-Güney Çin Denizi-Japonya hattı ile de Çin'e karşı cepheler inşa etmek istiyor. Bu stratejik hedefler için müttefiklerini harekete geçirmeye çalışıyor. Orta Asya, ABD'nin Çin ile Rusya arasına girebileceği bölge olması ve Çin'in batıya, Rusya'nın güneye açılan kapıları olması nedeniyle önemli. Çin'in Kuşak ve Yol İnisiyatifi'nin önünü kesmeyi amaçlayan ABD için Orta Asya'da istikrarsızlık yaratmak kritik önemde.

ÇİN VE RUSYA SALDIRILARA MEYDAN OKUYOR

Rusya'ya karşı tam bir saldırganlık örneği olan tatbikat sonrasında Putin beklenmeyen bir çıkış yaptı: "Bu olay, Cenevre'de ABD ile yapılan zirveden yalnızca birkaç gün sonra gerçekleşti. Cenevre'deki zirvenin ardından Kırım'da savaş gemisinin yer aldığı bir provokasyonu neden gerçekleştirdiler? Kırımlıların görüşüne saygı duymadıklarını göstermek için. O

gemiye batırsaydık bile dünya, üçüncü dünya savaşının eşiğine gelmezdi" dedi. Putin bir televizyon programında da, tek kutuplu dünya döneminin sona erdiğini, ABD'nin Rusya'yı kuşatma ve dünyaya hakim olma çabalarının beyhude olduğunu belirterek, bu saldırılara boyun eğmeyeceklerini ilan etti.

ÇKP'nin 100. Kuruluş Yıldönümü vesilesiyle konuşma yapan devlet başkanı Şi Cinping de, emperyalist batının Çin'e yönelik saldırılarına karşı şunları söyledi: "Hiçbir başka ülkenin halkını sindirmedik, üzerlerinde baskı, tahakküm kurmadık ve bunu asla yapmayacağız. Aynı şekilde kimsenin bizi sindirmesine, üzerimizde baskı ve tahakküm kurmasına asla izin vermeyeceğiz. Buna kalkışanlar kafalarını 1,4 milyar insandan oluşan çelik bir duvara toslayacaklardır." "Ordu-muz dünya çapında bir numaralı ordular arasına getirilmeli, ulusal egemenliğini, güvenliğini ve kalkınma çıkarlarını daha güçlü yetenekler ve daha güvenilir araçlarla savunmalıyız." Bu sözlerle Şi hiçbir şeyin eskisi gibi olmayacağı mesajını verdi.

MÜTTEFİKLER ARASI FİKİR AYRILIĞI

Biden, Çin'in askeri güçlerini genişlettiğini, Rusya ile işbirliği yaptığını, "kural-lara dayalı uluslararası düzene sistemsel meydan okuma" oluşturduğunu söylüyor. ABD'nin Çin'e karşı daha saldırgan bir dil kullanılması talebi kabul edilse de, müttefikler arasında önemli fikir ayrılıkları mevcut. Britanya Başbakanı Johnson, "Bugün bu masanın etrafındaki hiç kimsenin Çin ile yeni bir Soğuk Savaş'a girmek istediğini düşünmüyorum," derken, Almanya Başbakanı Merkel, Çin'in yarattığı tehditi "büyütmek gerekiyor, doğru dengeyi bulmamız gerekiyor" sözleriyle Alman tekellerinin çıkarlarını savundu.

Alman *Der Spiegel* dergisi bu konuda şunları yazdı: "Ekonomisi Çin ile oldukça iç içe olan bazı NATO üyeleri için bu durum, özellikle Almanya ve onun ihracat ekonomisi için çok tehlikeli. Bu nedenle onlar Pekin'e karşı aşırı savaşçı söylemleri engellemek istediler." Reuters de, müttefiklerin Çin ile ekonomik ilişkilere dikkat ettiğini, 2020'de Çin ile Almanya'nın toplam ticaretinin 212 milyar avroyu aştığını vurguladı. Dolayısıyla Rusya ve Çin'i düşman kategorisine koymak isteyen ABD'nin hedefine varıp varamayacağı tartışmalı.

Emperyalistler arası çıkar çatışmaları rekabeti, silahlanmayı ve bölgesel savaşları körüklemekte, insanlık büyük bir yıkıma doğru sürüklenmektedir. Bu gidişatı durdurabilmenin biricik yolu, tüm bunların kaynağı kapitalizmin sosyal devrimlerle ortadan kaldırılmasıdır.

Afganistan'da yıkım sürüyor

ABD emperyalizmi ile Taliban temsilcileri Katar'ın başkenti Doha'da gerçekleşen görüşmelerin ardından anlaşmalarını ilan etmişlerdi. Cihatçı terörün finansörü Katar Emiri'nin arabulucu olduğu anlaşma gereğince, işgalci Amerikan askerleri 1 Mayıs'tan itibaren Afganistan'dan çekilmeye başladı. Çekilmenin 11 Eylül 2021'de tamamlanması bekleniyor. 650 Amerikan askeri ise "diplomatik faaliyetler ve diğer Amerikan personelinin güvenliği için" ülkede kalmaya devam edecek.

ABD'nin yanı sıra Türkiye ve NATO üyesi devletler de Afganistan'da ağır insanlık suçlarının ortağı oldular. Anlaşmadan sonra bu devletler de askerlerini çekmeye başladı. Sadece emperyalizme hizmette sınır tanımayan AKP-MHP iktidarı askerleri çekmek istemiyor. Hatta Biden'e yaranmak için ek askeri birlik göndermeye hazırlar. Dinci-faşist rejim, başkent Kabil'deki havaalanı ve batılı büyükelçiliklerin bekçiliğini yapmaya hazır olduğunu ilan etti. Saray rejiminin mirasını sahiplendiği Adnan Menderes liderliğindeki Demokrat Partide ABD emperyalizmine yaranmak ve NATO'ya üye olmak için Türk askerini Kore savaşına göndermişti. 70 yıldır emperyalizme hizmete devam ediyorlar.

***

11 Eylül 2001'de ABD'deki ikiz kulelerin vurulması, Afganistan işgalinin gerekçesi olarak sunulmuştu. Oysa saldırıyı gerçekleştirenlerin çoğu Suudi Arabistan vatandaşıydı. ABD'nin peşine düştüğü Usame Bin Ladin, Suudi Arabistan'ın "saygın" ailelerinden birine mensuptu. O dönem Afganistan'da işbaşında buluna Taliban yönetimi ise, ABD'nin tüm isteklerini kabul etmeye hazır olduğunu açıklamıştı. Buna rağmen işgal gerçekleştirildi.

NATO orduları Afganistan'ı yakıp yakarak, toplu cinayetler işleyerek işgal ettiler. ABD-Pakistan desteği ile başa getirilen Taliban yönetimi yıkıldı ve kukla bir yönetim kurdu. İşgalin üzerinden yirmi yıl geçti. Bu süreçte on binlerce insan katledildi. Çok sayıda insan ülkesini terk etmek zorunda kaldı. Kukla yönetim başkenti bile tam kontrol edemedi. ABD'nin Irak ve Afganistan operasyonları için kimi kaynaklara göre beş trilyon dolar harlandı. Tüm bunların ardından ABD bir kez daha cihatçı-şeriatçı Taliban'ın önünü açıyor.

***

Taliban işgale karşı durmakla birlikte, vahşi katliamlar yapan bir örgüttür. Bazen okul yakınlarında, bazen pazarlarda bomba patlatıyor. Son yıllarda ise İŞİD gibi cihatçı terör örgütlerinin Afganistan'da da etkili olduklarına dair haberler çıkmaya başladı. Yani Afganistan halkları işgalci ordular ile gerici vahşi güçler arasında sıkışıp kalmış durumda.

Afganistan'da en etkili güç halen Taliban'dır. Şeriatçı ve Peştun milliyetçisi olan Taliban, Afganistan'da yaşayan halklar için bir beladır. Şu veya bu düzeyde etkili başka bazı güçleri ise savaş ağaları yönetiyor. İşgalci güçler çekilmeye başlayınca Taliban atağa geçti. Birçok bölgede kukla hükümetin askerlerine saldırıyor. Bazı bölgelerde askerler silahlarını Taliban güçlerine teslim edip kaçıyorlar. Birleşmiş Milletler verilerine göre Taliban, kent merkezleri hariç ülke topraklarının yüzde 50-70'ini elinde bulunduruyor. 407 ilçenin 130'undan fazlasını ele geçirmiş durumda. ABD ve NATO güçlerinin Afganistan'daki en büyük üssü olan Bagram'ı boşaltmasından iki gün sonra saldırıya geçen Taliban bölgeyi kontrol altına aldı.

Bu gelişme ABD ve diğer emperyalistleri pek endişelendirmiş görünmüyor. Bu durum, ABD'nin saldırıya geçen Taliban'a zimnen yeşil ışık yaktığını düşündürüyor. Görüldüğü kadarıyla Afganistan'ın önemli bir kısmı bir kez daha Taliban'a bırakılıyor.

***

Taliban'ın geri dönüşü Tacikler, Hazaralar, Türkmenler, Özbekler, Kazaklar ve diğer halklar için bir tür kabus sayılıyor. Taliban güçlerinin işgal ettikleri bölgelerden binlerce kişi göç etti, etmeye devam ediyor. Zira Taliban gibi şeriatçı örgütlerin diğer halklara, dinlere, mezheplere, inançlara nasıl davrandığı biliniyor.

Taliban'ın onlarca yerleşim alanını işgal etmesi, Afganistan'da iç çatışmaların şiddetlenmesine de işaret ediyor. Zira zayıf olsa da Amerikancı hükümet kolay pes etmeyecektir.

ABD'nin Taliban'ın ilerleyişine zim-

nen yeşil ışık yakması, Afganistan'ın kaosa sürüklenmek istendiği şeklinde yorumlanıyor. Görünen o ki ABD, kaosa sürüklenmiş Afganistan'ın İran-Rusya-Çin üçlüsünün ortasına bırakılan bir tür bomba işlevi görmesi için zemin düzleniyor. İran-Rusya-Çin üçlüsü ise, Taliban ve diğer güçlerle iyi geçinmenin yollarını arıyor.

1978 yılında Sovyet yanlısı yönetimi yıkmak için cihatçıları savaş alanına süren ABD, arada kesintiler olsa da Afganistan'ı 43 yıldır devam eden vahşi bir savaşın içine sürüklemiştir. 20 yıl süren işgalin ardından Taliban'a yeniden alan açılması, gerici savaşın daha da uzamasına neden olacak. "Komünizme karşı savaş" adına ABD'ye maşa olan cihatçılar, Afganistan'ı Orta çağ karanlığına gömmekle kalmadılar, halklarının neredeyse yarsının göç etmesine neden oldular. ABD Afganistan'ı bir bataklığa çevirmeyi başardı. 43 yıldır Afganistan halkları bu gözü dönmüşlüğün bedelini ödüyorlar.

***

AKP-MHP iktidarı işte bu cehennemde bekçilik yapmak için can atıyor. 20 yıl süren işgal suçuna ortak olması yetmedi, şimdi de NATO orduları çekilirken emperyalistlerin çıkarlarını korumak için bekçilik yapmaya hevesleniyor. Bekçilik yapıp yapmayacakları henüz netleşmedi. Zira Taliban Eylül ayından sonra ülkede kalacak yabancı askerlerin işgal gücü sayılacağını ilan etti. Bu durum saray rejiminin emperyalistlere yaranma çabasını zorlaştırıyor. Bundan dolayı olmalı, bekçiliği Pakistan rejimiyle birlikte yapmayı talep ediyor.

Emperyalist işgalin sağladığı "istikrar" şimdiden sarsılmaya başladı. Yüzlerce kişinin ölümüne neden olan çatışmalar, sivilleri hedef alan bombalamalar, yerini yurdunu terk eden kitleler vb... Bu belalar halen "günlük olaylar" arasında yer alıyor. Halkların döne döne yaşadığı yıkımların gerisinde, onları birleştirecek devrimci direnişin yükseltilememesi yatıyor.

Kanada'da "Kızılderili Yatılı Kilise Okulları" gerçeği...

Yaşamları çalınan çocuklar

Eylem Güneş

Mayıs ayında Kanada'nın British Columbia eyaletindeki Kamloops kasabası yakınında, "Kamloops Kızılderili Yatılı Kilise Okulu"nun altında, 215 yerli çocuğa ait ceset kalıntıları bulundu. Ölen çocukların kaydının bulunmadığı belirtiliyor. Yerli çocukları asimile etmek için 1890'da Roma Katolik Kilisesinin girişimiyle kurulmuş olan okul 1969 yılına değin faaliyet göstermiş.

Mezarların bulunması Kanada'da ırkçı-soykırmacı "okul sistemi"ni yeniden tartışmaya açtı. Ülke genelinde taramalar sonucu, 24 Haziran'da Saskatchewan eyaletinde 1899-1997 yıllarında faaliyet gösteren "Marieval Kızılderili Yatılı Kilise Okulu" sahasında resmi kayıtlarda yer almayan 751 kalıntının olduğu çocuk mezarları bulundu.

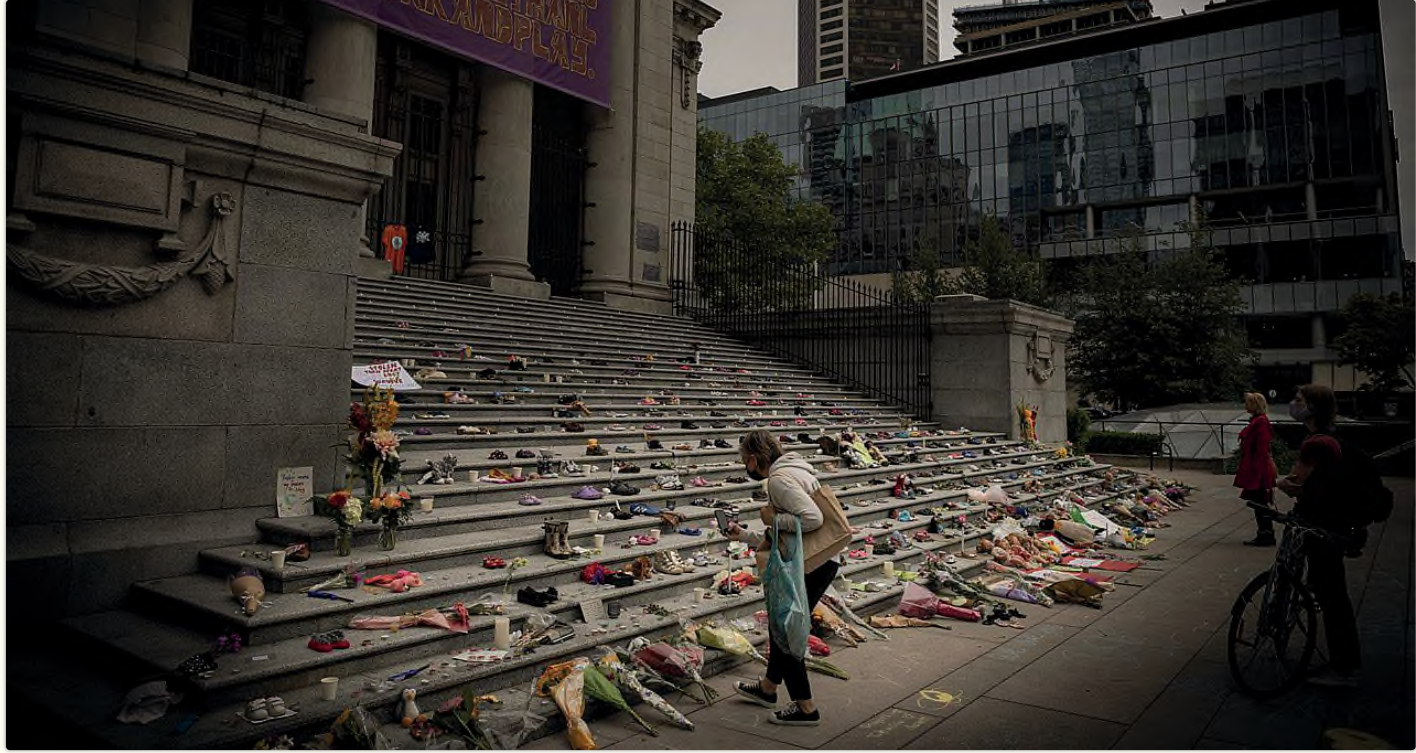
31 Mayıs'ta da yine British Columbia eyaletindeki eski "St. Eugene Misyoner Okulu"nun arazisinde küçük çocuklara ait 182 kayıt dışı mezar bulunmuştu. Böylece son bir ay içinde 1148 kayıt dışı mezara ulaşıldı.

İrkçi asimilasyon politikaları sonucu öldürülen çocukların sayısı tam olarak saptanamıyor ama katillerinin Katolik Kilisesi ve Kanada hükümeti olduğu biliniyor.

ÜLKE GENELİNE YAYILAN PROTESTO GÖSTERİLERİ

Çocuk mezarlarının bulunması dünyada ve Kanada'da büyük tepkilere neden olurken, Kanada'nın emekçileri ve yerli halkları Haziran ayında değişik kentlerde protesto gösterileri düzenledi. Gösterilerde sömürgeci otoritelere ait heykeller yıkıldı. Yatılı okul sisteminin mimarlarından Egerton Ryerson'ın heykeli, Toronto'da kendi adını taşıyan üniversitede düzenlenen bir mitingin ardından binlerce gösterici tarafından devrildi ve başı kesildi. Protestocular üniversitenin adının değiştirilmesi çağrısında bulundu. British Columbia eyaletinin başkenti Victoria'da, İngiliz kaşif James Cook'un heykeli sökülerek limana atıldı. Ayrıca iki kentte Anglikan kiliseleri ateşe verildi.

Vancouver şehrindeki Kraliçe Victoria'nın anıtına ve bir kiliseye, "katiller", "kayıtları yayınla" yazıları yazıldı. Yerli örgütleri uzun süredir "okul sistemi" ile ilgili arşivlerin yayınlanmasını talep ediyorlar.

İngiliz sömürgecinin kuruluşunun kutlandığı 1 Temmuz "Kanada Günü"nde de protestolar sürdü. Birçok şehirde etkinlikler iptal edildi. "Her çocuk önemlidir" eylemlerinde yerli halka yapılan zulüm protesto edildi. Protestocular yerli halkla dayanışmayı temsil eden turuncu renkli kıyafetler giydiler. Bazılarında "çocuklarımızı eve getirin!" şiarı yazılıydı.

Ottawa'da "Kanada Günü"nde parlamento önünde bayraklar yarıya indirildi. Yapılan konuşmada "Bu çocukların sesi yoktu, onlara bu şekilde ses veriyoruz" denildi.

Halifax'taki eylemde Kanada Hakikat ve Uzlaşma Komisyonu'nun raporundan pasajlar okudu ve "soykırımdan gurur duyma" sloganları haykırıldı.

Manitoba eyaletinde Kraliçe II. Elizabeth'in, Winnipeg kentinde Kraliçe Victoria'nın heykelleri devrildi ve kafası kopartıldı.19. yüzyıl sonunda bunların saltanatları sırasında kiliselerle işbirliği yapılarak, yerli çocuklarını yatılı okullara gönderme kararı alınmıştı.

"ÇOCUĞUN İÇİNDEKİ KIZILDERİLİYİ ÖLDÜRMEK"!

Kanada'daki sömürgeciler Kızılderili sorununu katliamlarla çözemeyince, 1830'lardan itibaren Kızılderili kültürü ve kimliğini ortadan kaldırmaya yönelik katı bir asimilasyon politikası başlattılar.

1876'da Kızılderili Yasası yasaının kabulünden sonra bu politika daha etkin hale geldi ve yatılı okullar bunun önemli bir parçası oldu. 1840-1996 yılları arasında kiliselerle işbirliği içinde, dini eğitim veren 139 okul kuruldu. 150 yıl boyunca bu okullarda, "iyi bir hristiyana dönüştürmek" için yaşları 4 ile 18 arasında değişen 150 bin yerli çocuk okumaya mecbur edildi.

Yerli çocuklar ailelerinden zorla alınarak, beyazların kültürlerine adapte olmaları, kendi dillerini, geleneklerini, kültürlerini unutmaları, hristiyanlaşmaları ve "medenileşmeleri" amacıyla yatılı okullara yerleştirildi. Çocuklarını göndermek istemeyen aileler hapsedildi.

İlk Kanada başbakanı Macdonald'ın sözleriyle, Kanada toplumuna asimile etmek için "çocuğun içindeki kızılderiliyi öldürmek" gerekiyordu.

Bu çocuklar yıllarca ailelerini göndermediler. Sistemik olarak kültürel, fiziksel, psikolojik baskı ve şiddete maruz kaldılar. İsimleri değiştirildi, dillerini ve kültürlerini kullanmaları yasaklandı. Böylece ortak gelenek ve tarihlerinden koparıldılar.

Pek çok çocuk bir daha evine dönemedi. Aileleri çocukları hakkında çok az şey öğrenebildi. Bazıları basitçe ortadan kayboldu. Bu çocuklar "kayıp çocuklar" olarak adlandırıldı.

İNSANLIK DIŞI UYGULAMALARA KARŞI BİNLERCE DAVA

Ölüm kamplarına dönüşmüş yatılı okullardan sağ kurtulan 70 bine yakın kişinin bugün hayatta olduğu söyleniyor. Yerli örgütlerin mücadelesi ile insanlık dışı uygulamalar 1990'ların sonundan itibaren mahkemelere taşındı. 2000 yılına gelindiğinde 10 binin üzerinde dava açıldı ve en büyük toplu dava 2005 yılında kazanıldı. Binlerce taciz ve istismar davası hala sürüyor.

Kanada devleti, yatılı okullarda yasadışı işlemler için 2008 yılında Başbakan Stephen Joseph Harper aracılığıyla özür dilemek zorunda kaldı. Ancak Hakikat ve Uzlaşma Komisyonu'nun önerileri ve verilen sözlerin büyük bölümü halen yerine getirilmiş değil.

2007 yılında olayı araştırmak amacıyla Hakikat ve Uzlaşma Komisyonu kuruldu. Komisyon, yapılanlara tanık olan veya bizzat yaşayan 6 bin 750 kişinin ifadelerini ve kanıtları toparlayarak, 4 bin sayfalık raporunu 2015'te açıkladı.

Raporda, yerli çocukların ailelerinden zorla koparıldığı, isimlerinin değiştirildiği, anadillerinin yasaklandığı, kültürel kimliği simgeleyen her şeyin yasaklandığı, korkunç fiziksel, psikolojik ve cinsel şiddete maruz kaldığı yer alıyor. Komisyon bu yatılı okul ağının "kültürel soykırım"

olarak nitelendiriyor. Katolik Kilisesi'nin olaylardaki sorumluluğu vurgulanıyor. Yatılı okullara getirilen yerli çocukların yüzde 24'ünün kısa süre sonra öldükleri, ölen çocukların cenazelerinin masraf olmasın diye ailelerine gönderilmediği belirtiliyor. Ölenlerin sayısının 5 bin 995 olduğu saptansa da, gerçek rakamın bunun çok üstünde olduğunun tahmin ediliyor.

Okullarda çoğu rahip ve rahibe olan öğretmenler tarafından sistematik olarak uygulanan kültürel, fiziksel, psikolojik ve cinsel baskı ve şiddet raporda tüm boyutlarıyla yer alıyor. Çocukların bazılarının çıkan yangınlarda, salgın hastalıklarda ve kobay olarak kullanıldıkları tıbbi deneyler sırasında öldüğü, bazılarının açlıktan ve donarak can verdiği, kötü muamelelerden kurtulmak için kaçan çocukların yakalandıktan sonra aç bırakılarak ölüme terk edildikleri anlatılıyor. Cinsel tacizin bir ceza yöntemi olarak uygulandığı ve onlarcasının yaşamını yitirdiği belirtiliyor. Rahipler tarafından hamile bırakılan genç kızların bebeklerinin ellerinden alınarak öldürüldüğü, fırınlara atılarak yakıldığı da tanıkların ve bizzat yaşayanların ifadelerinde yer alıyor.

AĞIR TRAVMALARIN BUGÜNE ETKİLERİ

İrkçi asimilasyon politikaları gereği dilleri ve kültürleri unutturulmuş, tarihlerinden koparılmış çocuklar kabilelerine geri döndüklerinde büyük uyum sorunları yaşamışlar. Bugün Kanada yerli halkında psikolojik ve fiziksel hastalıklar, alkol ve uyuşturucu bağımlılığı, şiddet eğilimi ve intiharlar, çocuk yaşta yaşadıkları ağır travmaların ruhlarında ve bedenlerinde açtığı onarılmaz tahribatların derin etkileridir.

Ülke nüfusunun yüzde 5'ini oluşturan 1,4 milyon nüfuslu yerli halka karşı sistematik ırkçılık hala sürmektedir. Yerli halk arasında yoksulluk devasa boyutlardadır. Hapishanelerdeki mahkumların yüzde 30'undan fazlası yerli halka mensuptur. 2016 nüfus sayımına göre, yerli çocukları Kanada'da 15 yaş altındaki çocukların yüzde 7.7'sini oluştururken, koruyucu ailelere verilen çocukların yüzde 52.2'si bu gruba aittir.

***

Toplu çocuk mezarları, Kanada burjuvazisinin yerli halklara karşı sürdürdüğü ırkçi asimilasyon politikalarının dehşet verici boyutlarını bir kez daha gözler önüne sermiştir. Kanada işçi sınıfı ve emekçilerine düşen görev, bu soykırımla yüzleşmek ve hala sürdürülen ırkçılığa karşı mücadele etmektir. Yerli halkın ve kaybolan evlatlarının maruz kaldığı ırkçi asimilasyon ve soykırımın hesabını sormaktır.

İklim değişikliği ve kimi sonuçları

İklim değişikliği ve sonuçları önemli siyasi tartışma gündemleri arasında yer almaya devam ediyor. Büyük orman yangınları, kasırgalar, kuraklık ve sel felaketlerinin yaşandığında ise sorun "acil gündemler" arasına oturuyor.

Son bir haftada yaşanan gelişmeler üzerinden küresel ısınmanın sonuçları yeniden tartışılıyor. Avrupa Uzay Ajansı (ESA), 1 Temmuz'da Copernicus Sentinel-3 uydusunun elde ettiği verilerle ısı kubbesinin haritasını hazırladı. Buna göre, kara yüzey sıcaklığının ABD'nin Washington eyaletinde yaklaşık 69 dereceye ulaştığı ifade edildi. ESA, Kanada'nın Vancouver ve ABD'nin Portland kentlerinde kara yüzey sıcaklıklarının 43 dereceye ulaştığını, Kanada'nın Calgary kentinde ise 45 derece kaydedildiğini açıkladı.

Rekor hava sıcaklıklarının kaydedildiği Kanada eyaleti British Columbia'da 177 orman yangını hayatı olumsuz etkilerken, 40 bölgede halkın tahliyesi talep edildi. Resmi açıklamalara göre, 25 Haziran-1 Temmuz arasında Kanada'da aşırı sıcaklar tehlikeli boyutlara ulaştı. Sıcak hava dalgası nedeniyle 719 ölüm kaydedildi. Kanada'nın Britanya Kolumbiyası eyaletinde sıcaklık 50 dereceye vardı. Japonya'nın doğusundaki Atami'de ise yoğun yağışlar beraberinde sel felaketi getirdi. Benzer olaylar başka ülkelerde de yaşandı. Fırtına, kuraklık, yangın ve sel vb., 1990'ların başından beri ikiye katlandı.

Bilim insanları, artık sona erdirilemeyecek, yalnızca kontrol altına alınabilecek bir iklim krizinden söz ediyorlar. Sıcaklıklar dünya çapında artıyor ve sonuçları şimdiden hissediliyor. Özellikle

son yıllarda iklimle ilgili doğal afetlerin sayısı önemli ölçüde artış gösterdi. Bir BM araştırmasına göre, 1960'tan bu yana daha fazla fırtına, sel, toprak kayması ve diğer felaketler yaşandı ve ciddi boyutlar kazandı. Atmosferde biriken sera gazı, sıcaklıkların sürekli artmasına neden oluyor.

Aşırı hava koşullarının yol açtığı felaketler milyarlarca dolarlık zarara ve onbinlerce insanın ölümüne yol açıyor. 2000-2019 yılları arasında Porto Riko, Myanmar ve Haiti başta olmak üzere özellikle yoksul ülkeler sıcak hava dalgaları, kuraklık ve fırtınalarla mücadele etmek zorunda kaldı. 11 binden fazla aşırı hava olayı sonucu yaklaşık 480 bin kişi öldü. Maddi hasar ise 2.56 trilyon ABD doları olarak gerçekleşti.

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ AÇLIĞI ARTIRIYOR

Özellikle gelişmekte olan ülkeler doğal afetlere maruz kalmaktadır. Bundan en çok etkilenenler ise kırsal alanlarda ve büyük şehirlerdeki gecekondularda yaşayanlardır. Her iki grup da yoksulluk içinde ve bir felakete dayanamayacak derme çatma evlerde yaşıyor. Aşırı hava olayları, insanların geçim kaynaklarını yok ediyor. Fırtınalar, kuraklıklar ve seller mahsul kıtlığına yol açıyor ve açlıkla yüz yüze kalıyor.

Kimi araştırmalar dünya çapında 690-820 milyon insanın aç kaldığını belirtiyor. Kimi iddialara göre yeterli yiyecek olan yerlerde bile, iki milyar insan "gizli açlık"tan etkileniyor. Bunun nedenlerinden biri iklim krizidir. Küresel Gıda Krizleri Raporu, yalnızca 2017'de 23 ülkede yaklaşık 39 milyon insanın

iklim olayları nedeniyle artık yeterince beslenemediğini belirtiyor.

Özetle iklim değişikliği özellikle en yoksulları etkiliyor. Dünya çapında açlık ve yoksulluk evleri ve ülkeleri terk etmenin ana nedenlerinden biri haline gelmiş bulunuyor.

İklim değişikliği aynı zamanda gıda üretimi, gıda sistemlerinin kalitesi, kullanımı ve istikrarı üzerinde de ciddi etkilerde bulunuyor. Artan küresel ısınma nedeniyle dünya nüfusunun yeterli ve sürdürülebilir bir şekilde beslenmesi giderek zorlaşıyor

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ GÖÇÜ DE ARTIRIYOR

İklim değişikliğinin sonuçlarının dünya ölçüsünde açlık ve yoksulluğu derinleştirilmesi, on milyonlarca insanın evlerini ve ülkelerini terk etmesine neden oluyor. İklim kaynaklı mülteciliğin nedenleri bölgeden bölgeye değişiyor. Örneğin, Bangladeş ve Vietnam gibi ülkelerde yükselen deniz seviyeleri, kıyı ve delta bölgelerinin giderek sular altında kalması, ekilebilir alanların tuzlu deniz suyu tarafından yok edilmesi anlamına geliyor. Birçok Güney Asya ve Sahra altı Afrika ülkesinde kuraklıklar, fırtınalar ve diğer aşırı hava olaylarının artması nedeniyle insanlar sadece evlerini değil aynı zamanda geçim kaynaklarını da kaybediyor.

İklim değişikliğinin yol açtığı sorunlar nedeniyle giderek daha fazla insan ülkesini terk etmek zorunda kalıyor. Dünya Bankası, 2050 yılına kadar 143 milyon kadar insanın iklim mültecisi olabileceğini tahmin ediyor.

Geleceği kazanmak için mücadeleye!

ÖSYM'nin gerçekleştirdiği her sınavda "Emeğiniz emanetimizdir" yazılı bir kalem dağıtılır. Ve her sene gençlik, sosyal medya üzerinden "Emeğiniz oyuncağımızdır" sözleri ile sınavlara tepkilerini dile getirirler. Sınav sisteminin çarpıklığı milyonlar için bilinen ama adeta kabul edilmiş bir gerçekliktir. Oysa "Emeğiniz oyuncağımızdır" tepkisi bile tek başına, eğitim ve sınav sisteminin çürümüşlüğü'nün toplum gözündeki yansımasıdır.

2021 yılının Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS) geride kaldı. 2.607.903 kişinin başvurduğu sınav, geçen sene olduğu gibi pandeminin gölgesinde gerçekleştirildi. Pandemi gerçekliği eğitimde yaşanan çok yönlü krizi ve çürümüşlüğü daha da gözler önüne sererken, bu durum sınavlara da yansdı. Liseliler geçen sene olduğu gibi pandemi stresi ile sınav salonlarını doldurdu, alamadıkları eğitimin sınavına tabi tutuldu.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın uzaktan eğitime dair yayınladığı raporlar, kendi gerçeklikler ile ne kadar çeliştiklerini ortaya seriyor. MEB'in gerçekleştirdiği anketlere göre, TRT-EBA TV Lise kanalında yayınlanan ders videolarının öğrenciler tarafından takip edilme oranı yüzde 82 olarak açıklanıyor. Canlı ders katılımına ilişkin soruya ise öğrencilerin yüzde 76'sı evet diyor. Kısacası MEB'in sunduğu raporlara göre liselilerin uzaktan eğitime erişeme sorunu neredeyse yok. Bu raporlarda öğretmenler ve veliler uzaktan eğitimin yüz yüze eğitime alternatif olamayacağını belirtiyorlar ancak nedense uzaktan eğitime dair hiçbir şikayetleri yok!

Bu raporların aksine, teknik ekipman yetersizliğinden kaynaklı göstermelik tablet dağıtımı yapan yine MEB'in kendisidir. Dünya Bankası tarafından finanse edilen "Türkiye Güvenli Okullaşma ve Uzaktan Eğitim Projesi" için hazırlanan raporda da, uzaktan eğitime erişimi olmayan öğrenci sayısının çok fazla olduğu bizzat MEB tarafından vurgulanıyor. Yine aynı raporda "Öğrenciler arasındaki uçurumun daha da fazla büyümemesi için mevcut uzaktan eğitim verimliliğinin geliştirilmesi ve nüfusun tüm katmanlarına ulaştırılması gerekiyor. Sosyoekonomik gruplar arasında halihazırda geniş bir öğrenme boşluğu bulunuyor" açıklamasında bulunan MEB, böylece eğitimdeki eşitsizliğe işaret etmek zorunda kalıyor.

Elemeci, ezberci, rekabete dayalı sınavların olmadığı, eğitim hakkının söke söke alınacağı günler gençliğin kendi ellerindedir! Gelecek mücadele dolu günleri var edebilmektedir!

Başka raporlarda da ifade edildiği gibi, uzaktan eğitim en çok sınavlara hazırlanan öğrencileri etkiliyor. Gelecek kapısı olarak sunulan bu sınavlarda milyonlarca öğrenci, hiçbir biçimde eşit olmayan koşullarda yarışa sürükleniyor. Her sene olduğu gibi bu sene de üniversiteye giriş için, derinleşen bir yoksulluğu yaşayan emekçi çocukları ile özel okullarda eğitim alanlar aynı sınava girdiler. Tablonun vehametini ise sınav sonuçları açıklandıktan sonra göreceğiz.

SINAV SİSTEMİNİN ÇÜRÜMÜŞLÜĞÜ...

Üniversiteye giriş sınavları, sınav sisteminin ne denli çürük olduğunu tüm çarpıcılığı ile gözler önüne seriyor.

Ekonomik kriz ve pandemi nedeniyle yoksulluğun daha da derinleştiği bir dönemde, YKS başvuru ücreti artırıldı. Geçen sene 50 TL den 70 TL'ye çıkarılan ücret, bu sene her oturum için ayrı ayrı 90 TL'ye çıkartıldı. Başvuru tarihini kaçıranlar için açılan geç başvuruda bu soygun daha da katlandı. Tek oturuma girenler 135, iki oturuma girenler 270, bütün oturumlara girmek isteyenler ise 405 TL ödemek zorunda kaldı. "Gelecek kapısını" paran varsa aralayabildiğin bu

düzende, sınav ücretlerinin yüksek olması da şaşırtıcı değil.

Her sene tekrarlanan bir durum da, sınav soruların çalındığı iddiası oldu. Şifre skandalları ile nam salan ÖSYM'nin bu konuda güven vermediği elbette açıktır. Sınavdan günler önce Youtube üzerinden yayınlanan soru çözme videosunda bir sorunun sınavda çıkmış olması ve bazı anonim hesaplar üzerinden "kitapçık numaran 1, 3, 5, 6 ile bitiyorsa 13. soru diğer rakamlarla bitiyorsa 9. soru" yorumlarının videonun altında yer alması, sınav sorularının bazı kişilere önceden verildiğini kanıtlar nitelikteydi. ÖSYM, sosyal medyadan yükselen tepkilere karşın üç maymunu oynadı.

Sınav günü engelli bir gence alınan tutum ise sistemin insana bakışının bir yansıması oldu. Ankara'da yaşayan Muhammet Delibaş, sınav için gittiği okula tekerlekli sandalyesiyle alınmadı. 4. kat tiki sınıfa kendisini götüreceği bir yardımcı olmadığı söylendi ve kardeşinin yukarı taşıma teklifi reddedildi.

Sınav sistemi, yarattığı stres ve gelecek kaygısı ile gençliği intihara da sürüklüyor. Geçtiğimiz haftalarda Liselere Geçiş Sistemi (LGS) sınav sonuçlarının

açıklanmasının ardından, İstanbul Bahçeşehir'de bir genç intihar etti.

GELECEK İÇİN TEK SEÇENEK MÜCADELE!

Türkiye'de bir öğrenci eğitim hayatı boyunca ortalama 750 kez elemeci, rekabete dayalı, ezberci sistemin sınavlarına maruz bırakılıyor. Bunlardan biri olan YKS de eğitimde sorunların daha da derinleştiği bir dönemde gerçekleştirildi. Öğrenciler yüz yüze eğitimden mahrum bırakıldı. Bilgisayar, tablet, mikrofon, kulaklık, internet gibi teknik ekipmanlardan yoksun milyonlarca öğrenci eğitimden tamamen uzak kaldı. Yoksulluğun derinleşmesi ile çocuk işçi sayısı arttı. Özellikle lise çağındaki gençler okuldan çok kayıtsız işlerde çalışmak durumunda kaldı. Koca bir geleceğin sığıldığı sınavlar bu koşullarda yapıldı. Yoksunluklar içindeki emekçi çocukları ile kapitalistlerin çocukları aynı sınava tabi tutuldu.

Elemeci, ezberci, rekabete dayalı sınavların olmadığı, eğitim hakkının söke söke alınacağı günler gençliğin kendi ellerindedir! Gelecek mücadele dolu günleri var edebilmektedir!

Devrimci gençliğin anti-emperyalist mücadele geleneği...

“6. Filo defol!”

İkinci emperyalist paylaşım savaşının ardından dünya jandarmalığına soyunan ABD emperyalizminin yayılmacı politikaları, özellikle ABD'nin 1963'de Vietnam'a yönelik başlattığı savaş, gerçekleştirdiği insanlık dışı katliamlar, birçok ülkede anti-emperyalist mücadelenin ivmelenmesine yol açtı. Ekonomik, siyasi, askeri ve kültürel açıdan ABD emperyalizmine bağımlılığı derinleşen Türkiye'de de devrimci gençliğin anti-emperyalist mücadelesi bu gelişmelerden etkilenerek büyüdü, birçok anti-emperyalist eylem gerçekleştirildi.

***

Bundan 53 yıl önce ABD'nin 6. Filo'su Türkiye kıyılarına demir atmaya hazırlanıyordu. Bu haber hızla yayıldı. Devrimci gençlik harekete geçerek, ABD emperyalizmine karşı mücadele çağrılarını yükseltti. Dönemin hükümeti ABD donanmasının karşılanması için hazırlık yapıyor, askerlerin kalacakları oteller ve “eğlence mekanları” hazırlanıyordu.

1968 yılının 15-18 Temmuz günlerinde, 6. Filo İstanbul'a demirledi. Devrimci gençlerden oluşan bir grup, ABD askerlerinin üzerine kırmızı boya ve mürekkep dökerek, kaldıkları oteli taşıyarak 6. Filo'yu protesto etti.

Bu gelişmeler üzerine, 17 Temmuz günü kolluk güçleri İstanbul Teknik Üniversitesi'nin Gümüşsuyu'nda bulunan öğrenci yurdunu bastı. Polis saldırısı sonucu 53 öğrenci yaralanırken, Vedat Demircioğlu polisler tarafından yurdun penceresinden aşağı atıldı.

Kolluk güçlerinin bu azgın saldırısı gençlikte biriken öfkenin taşmasına vesile oldu. Devrimci gençler yurttan çıkarak 6. Filo'nun demirlendiği Dolmabahçe'ye doğru yürüyüşe geçtiler.

Türkiye'nin devrimci gençliğinin anti-emperyalist mücadele geleneğini büyütme için, 6. Filo'yu denize döktüren cesaret ve inancı, Komer'in arabasını yaktıran bilinç ve öfkeyi daha fazla kuşanmalı, emperyalist-kapitalist sisteme karşı örgütlü mücadeleyi yükseltmeliyiz!

18 Temmuz günü 6. Filo İstanbul'dan ayrıldı. Yedi gün komada kaldıktan sonra 24 Temmuz'da yaşamını yitiren Vedat Demircioğlu, gençliğin anti-emperyalist mücadelesinde '68 kuşağının ilk şehidi oldu. Vedat Demircioğlu için kitlesel bir cenaze töreni düzenlendi. Bu süreç, gençliğin anti-emperyalist mücadelesinin ivmelenmesine vesile oldu.

***

6. Filo'nun gidişinden birkaç ay sonra, Kasım ayında, Vietnam Kasabı olarak bilinen Robert Komer, ABD Büyükelçisi olarak Ankara'ya atandı. Komer daha Türkiye'ye gelmeden protesto gösterileri başlamıştı. Birkaç ay sonra, 6 Ocak 1969'da, ODTÜ Rektörü Kemal Kurdaş'ın

daveti ile ODTÜ'ye gelen Komer binlerce kişi tarafından protesto edildi. Komer'in arabası yakılırken, Türkiye topraklarında emperyalizme geçit verilmeyeceği bir kez daha haykırıldı.

O günlerde 6. Filo'nun Şubat ayında İstanbul'a geleceği haberi duyuldu. Bir kez daha “6. Filo Defol!” demek, daha güçlü protestoları örgütlemek için harekete geçildi. 11 Şubat günü gerçekleşen eylemde, Vedat Demircioğlu anısına Beyazıt Kulesi'ne kırmızı bayrak asıldı.

Devrimci gençlik 16 Şubat günü 6. Filo'ya karşı büyük bir miting düzenlemek için Taksim'de bir araya geldi. Eylem Deniz Gezmiş'in “Akın var akın/ Güneşe akın. Güneşi zapt edeceğiz. Güneşin zap-

tı yakın” şiirini okumasıyla başladı ve on binler Taksim'den Dolmabahçe'ye doğru yürüyüşe geçti.

Dinci gericiler günlerdir Milli Türk Talebe Birliği çatısı altında eyleme dönük saldırı hazırlığı içindeydiler. Yürüyüşe geçen kitleye dönük kanlı bir saldırı başlatıldı. Tarihe “Kanlı Pazar” olarak geçen, polis destekli bu saldırıda iki devrimci, Duran Erdoğan ve Ali Turgut Aytaç katledildi, 200 kişi yaralandı. Gericiler Dolmabahçe'de 6. Filo'yu kible olarak namaz kıldılar.

***

Türkiye'nin devrimci gençliğinin anti-emperyalist mücadele geleneğini büyütme için, 6. Filo'yu denize döktüren cesaret ve inancı, Komer'in arabasını yaktıran bilinç ve öfkeyi daha fazla kuşanmalı, emperyalist-kapitalist sisteme karşı örgütlü mücadeleyi yükseltmeliyiz! Geçmişten devrdiğimiz anti-emperyalist mücadele geleneğini daha ileriye taşımaya, mazlum halklara kan ve göz yaşından başka bir şey vermeyen, işçi ve emekçileri kölece yaşam koşullarına mahkûm eden ve gençliği geleceksizliğe mahkûm eden emperyalist-kapitalist sistemi alaşağı etme mücadelesini büyütmeliyiz!

P. SEVRA

Boğaziçi sergi davası görüldü

Özerk-demokratik üniversite talebiyle direnen Boğaziçili öğrencilerin kampüs içerisinde açmış olduğu resim sergisinde öğrencilerin hedef gösterilmesi ile 2 kişi tutuklanmıştı. İtiraz sonucu tahliye edilmelerine rağmen sergi gösteriminden kaynaklı 7 öğrenci hakkında soruşturma açılmıştı. Öğrenciler hakkındaki davanın ikinci duruşması görüldü.

Boğaziçi LGBTİ+ hesabından duruşmaya ilişkin yapılan bilgi aktarımında MHP'li Alpaslan Çepni'nin tanık olmadığı bir olaya şahit olarak imza attığı bilgisine yer verildi. Avukat Levent Pişkin tanığa, suçlama konusu eseri öğren-

cilerin isimlerinin yazdığı tutanağı gösterdi. Pişkin şunları ifade etti:

“Olaya tanık olmadığınızı söylediniz. Peki görmediğiniz bir olaya dair tutanağa imza atanın suç olduğunu bilmiyor musunuz? “Tanık olmadığınız bir olaya ilişkin tutunulan tutanağa imza attınız. 20 yıllık güvenlik görevlisi olarak bunun suç olduğunu bilmiyor musunuz?”

Çepni, “Biz olaya şahit olduk. Kişiler olarak kimin astığını bilmiyorum ama resmin orda asılı olduğunu gördüm” cevabını verdi. Avukatların reddi hakim talebinin reddedildiği dava 17 Kasım'a ertelendi.

Devrimci madencileri yitirdik...

İşçi sınıfının mücadelesinde yaşayacaklar!

